
Souhrnná teritoriální informace Brazílie

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Brasílii (Brazílie) ke dni 14. 5.
2020 10:50

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

---

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.11)
3. Vztahy země s EU (s.19)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.22)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.29)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.37)
7. Kontakty (s.50)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Brazílie je největší zemí Latinské Ameriky a aktuálně podle většiny zdrojů 8. až 9. největší ekonomikou světa. Jedná se o trh s 211,3 miliony obyvatel (duben 2020) a s obrovskou domácí poptávkou.

Brazílie je parlamentní demokracií. V nedávných letech zažila hlubokou politickou krizi, související především s rozsáhlou korupcí a následně s protikorupční akcí s názvem Lava-Jato, jež sice nejvíce zkompromitovala levicovou Stanu práce (PT), avšak odhalila korupční praktiky v celém politickém i podnikatelském prostředí. Politická krize úzce souvisela i s krizí ekonomickou - v letech 2015 a 2016 došlo k poklesu HDP o 3,8 %, resp. o 3,6 %, což znamenalo nejhlubší recesi od roku 1948. V roce 2017 nastalo mírnému oživení ekonomiky, která vzrostla o 1 %. V roce 2018 se zvýšil HDP BFR o 1,1 % a v roce 2019 rovněž o 1,1 %.

V červnu 2019 EU a země MERCOSUL (Argentina, Brazílie, Uruguay, Paraguay) dosáhly politické shody o budoucí obchodní dohodě. Brazílie byla protagonistou v dosažení této dohody po 20 letech vyjednávání. Nyní probíhají složitá jednání o konkrétních podmínkách dohody. (V dubnu 2020 Argentina odstoupila z těchto jednání, což do značné míry komplikuje naděje na dokončení.)

Zároveň se Brazílie snaží o sblížení se zeměmi Tichomořské aliance. Aktuální jsou rovněž snahy o vstup BFR do OECD. Nová vláda prezidenta J. Bolsonaro rovněž deklarovala zájem o bližší spolupráci s NATO.

Obecně se očekávalo, že nová vláda, která se ujala funkce v lednu 2019, se bude snažit zemi ekonomicky modernizovat a zejména více otevírat její trh, který až dosud patří k těm nejvíce uzavřeným z hlediska daní, cel a dalších omezení komplikujících dovozy v zájmu anachronické ochrany domácích výrobců. V roce 2019 se uskutečnily některé kroky naznačeným liberálním směrem. Avšak pandemie COVID-19 v roce 2020 všechny tyto reformy odsunula na vedlejší kolej a způsobila propad ekonomiky o více než 5 %.

V květnu 2020 snížila vlivná americká agentura FITCH rating úvěrové spolehlivosti Brazílie na BB- a prognózu vývoje uměnila ze „stabilní“ na „negativní“.

Po odeznění pandemie COVID-19 je nutno očekávat pokles vývozu ČR do Brazílie, protože negativní dopady pandemie sniží kupní sílu soukromých podniků i solventnost států a měst. Sniží se rovněž poptávka obyvatelstva, protože se předpokládá, že po pandemii bude 53 % obyvatel zadluženo.

Narušení dodavatelských řetězců a restriktivní opatřeními v boji proti šíření pandemie měly vážný dopad na brazilský výrobní sektor v prvním kvartálu 2020, což se týká zejména produkce, která rekordně klesla. Podle průzkumu IBGE se průmyslová produkce v březnu propadla o 9,1 %, což je prudší pokles, než se očekávalo. Produkce se tak dostala na úroveň ze srpna 2003. Meziroční produkce v březnu poklesla o 3,8 %, zatímco tříměsíční průměr průmyslové produkce činil v prvním kvartálu -2,4 %.

Podkapitoly:

1.1. Oficiální název státu, složení vlády

- 1.2. Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)
- 1.3. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.
- 1.4. Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let
- 1.5. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba
- 1.6. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)
- 1.7. Daňový systém

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Oficiální název státu: República Federativa do Brasil, Brazílská federativní republika (BFR)

V čele vlády stojí **prezident** republiky.

Dne 1. ledna 2019 nastoupil do úřadu demokraticky zvolený prezident **Jair Messias Bolsonaro** (nyní bezpartijní k datu aktualizace). Úřad viceprezidenta převzal **Antônio Hamilton Martins Mourão**.

Vláda Brazílské federativní republiky (ke dni 7. 5. 2020):

Ministerstva – ministryně/ministr (strana)

- Zemědělství a zásobování – Tereza Cristina (DEM)
- Pro občanské záležitosti – Onyx Lorenzoni (MDB)
- Věda, technologie, inovace a komunikace – Marcos Pontes (PSL)
- Obrana – Fernando Azevedo e Silva (-)
- Regionální rozvoj – Rogério Marinho (PSDB)
- Školství – Abraham Weintraub (-)
- Ekonomie – Paulo Guedes (-)
- Infrastruktura – Tarcísio Gomes de Freitas (-)
- Spravedlnost a veřejná bezpečnost – André Mendonça (-)
- Životní prostředí – Ricardo de Aquino Salles (NOVO)
- Důlní průmysl a energie – Bento Albuquerque (-)
- Záležitosti žen, rodiny a lidská práva – Damares Alves (-)
- MZV – Ernesto Araújo (-)
- Zdravotnictví – Nelson Teich (-)
- Turistika – Marcelo Álvaro Antônio (PSL)
- Nejvyšší kontrolní úřad Unie – Wagner de Campos Rosário (-)

Úřady (Secretarias) se statutem ministerstev (podřízené prezidentovi):

- Úřad vlády – Luiz Eduardo Ramos (-)
- Generální sekretariát vlády – Jorge Oliveira (-)

Další orgány se statutem ministerstva (podřízené prezidentovi):

- Generální advokatura Unie – José Levi Mello do Amaral Júnior (-)
- Prezident Centrální banky – Roberto Campos Neto (-)
- Státní záležitosti – Walter Souza Braga Netto (-)
-

Institucionální bezpečnost – Augusto Heleno (-)

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Počet obyvatel (2020): 213,3 mil.

Hustota obyvatelstva: 24,4 obyvatel / km²

Rozmístění obyvatelstva v rámci teritoria je velmi nerovnoměrné. V městských aglomeracích, které představují 0,63 % rozlohy, žije 84,6 % populace.

Obyvatelstvo podle států (2017):

São Paulo - 45,09 mil.; Minas Gerais - 21,12 mil.; Rio de Janeiro - 16,72 mil.; Bahia - 15,34 mil.; Rio Grande do Sul - 11,32 mil.; Paraná - 11,32 mil.; Pernambuco - 9,47 mil.; Ceará - 9,02 mil.; Pará - 8,37 mil.; Maranhão - 7,00 mil.; Santa Catarina - 7,00 mil.; Goiás - 6,78 mil.; Amazonas - 4,06 mil.; Paraíba - 4,03 mil.; Espírito Santo - 4,02 mil.; Rio Grande do Norte - 3,51 mil.; Alagoas - 3,38 mil.; Mato Grosso - 3,34 mil.; Piauí - 3,22 mil.; Distrito Federal - 3,04 mil.; Mato Grosso do Sul - 2,71 mil.; Sergipe - 2,29 mil.; Rondônia - 1,81 mil.; Tocantins - 1,55 mil.; Acre - 0,83 mil.; Amapá - 0,80 mil.; Roraima - 0,52 mil.

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva: 0,77 %

Demografické složení:

ženy 51,6 %

muži 48,4 %

Podíl obyvatelstva:

0 - 14 let: 23,8 %

15 - 24 let: 16,5 %

25 - 54 let: 43,7 %

55 - 64 let: 8,4 %

---

nad 65 let: 7,6 %

Národnostní složení:

Brazilci - 48,5 % evropského původu, 43 % míšeného původu, 7 % afrického původu, 1 % asijského původu, 0,5 % původní indiánské obyvatelstvo.

Náboženské skupiny:

Křesťanství 90 % (katolíci 74 %, protestanti 15 %, novodobé křesťanské církve 1 %), ostatní náboženství 3 % (tradiční africké 0,5 %), bez vyznání 7 %.

Úřední jazyk:

portugalština

Ostatní nejčastěji používané jazyky:

španělština

angličtina

Španělština je srozumitelná z důvodu příbuznosti s portugalštinou a komunikace s okolními latinskoamerickými státy. Angličtina je do určité míry rozšířena v obchodních kruzích a mezi mládeží.

Znalost cizích jazyků je celkově velmi nízká.

Administrativně správní členění:

Brazílie je tvořena 26 státy a 1 federálním distriktem s hlavním městem Brasília. Státy: Acre (AC), Alagoas (AL), Amapá (AP), Amazonas (AM), Bahia (BA), Ceará (CE), Distrito Federal (DF), Espírito Santo (ES), Goiás (GO), Maranhão (MA), Mato Grosso (MT), Mato Grosso do Sul (MS), Minas Gerais (MG), Pará (PA), Paraíba (PB), Paraná (PR), Pernambuco (PE), Piauí (PI), Rio de Janeiro (RJ), Rio Grande do Norte (RN), Rio Grande do Sul (RS), Rondônia (RO), Roraima (RR), Santa Catarina (SC), São Paulo (SP), Sergipe (SE), Tocantins(TO).

Největší města, počet obyvatel:

São Paulo (SP) 12 mil., metropolitní oblast 18,5 mil.

Rio de Janeiro (RJ) 6,4 mil., metropolitní oblast 11,4 mil.

Salvador (BA) 3,1 mil., metropolitní oblast 3,7 mil.

Brasília (DF) 0,7 mil., metropolitní oblast 2,6 mil.

Fortaleza (CE) 3 mil., metropolitní oblast 3,7 mil.

Belo Horizonte (MG) 2,6 mil., metropolitní oblast 6,4mil.

Curitiba (PR) 1,9 mil., metropolitní oblast 3,4 mil.

Manaus (AM) 1,8 mil., metropolitní oblast 2,1 mil.

Recife (PE) 1,8 mil., metropolitní oblast 4,2 mil.

Porto Alegre (RS) 1,4 mil., metropolitní oblast 4,3 mil.

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

	2015	2016	2017	2018	2019
růst HDP (v %)	-3,8	-3,6	1,0	1,1	1,1
nominální HDP (v mld. BRL)	6 500	6 266	6 560	6 800	7 257
HDP/obyv. (v BRL)	31 792	30 407	31 589	32 747	34 533
míra inflace (v %)	10,6	6,29	2,95	3,75	3,70
nezaměstnanost (průměr za rok v %)	8,5	11,5	12,7	12,3	11,0

Zdroj: IBGE, Banco Central

Brazilská ekonomika se v roce 2019 vcelku slibně vzpamatovávala z předchozí recese, která byla největší od roku 1948. Vládě dařilo za cenu poměrně výrazných škrtů a zastropování výdajů formou ústavního dodatku stabilizovat veřejné finance, ekonomické oživení bylo však jen velmi mírné.

Brazílie patří k zemím, jejichž ekonomický potenciál bývá v zahraničí střídavě přeceňován i podceňován takovým způsobem, že lze s trochou nadsázky hovořit o analogii s nemocí zvanou bipolární porucha. Nejsou daleko doby, kdy byla Brazílie jako součást BRICS označována za mimořádně perspektivní místo pro investice a jednoho z budoucích „tygrů“. V nedávných letech pak byla naopak stigmatizována korupcí, klientelismem a sociálně ekonomickými problémy vzniklými postupně za 13 let populistické vlády Strany pracujících (PT). Avšak kterýkoliv z těchto extrémů hodnocení reálného potenciálu a perspektiv Brazílie je nepřesný.

Skutečný potenciál Brazílie jakožto příjemce vývozu a partnera pro ekonomickou, vědeckou a bezpečnostní spolupráci spočívá především v její velikosti. Velké státy mají napříč dějinami tendenci se po krizi vždy navracet k původní důležitosti. Brazílie je pátá největší země světa, pátá nejlidnatější země a osmá až devátá největší světová ekonomika. Je považována za šestou zemi světa, pokud se týká bohatství přírodních zdrojů.

Pokud bychom chtěli v obrovském množství ekonomických údajů hledat nějaký jednoznačný indikátor, který vyjadřuje náladu brazilské společnosti v dubnu 2019, pak to byla naděje na pozitivní politické a ekonomické změny v souvislosti s novou vládou a z toho vyplývající nápadný růst důvěry spotřebitelů.

Bohužel všechny nadějně signály v rámci otevírání brazilského trhu, privatizací a liberálních reforem byly přerušeny devastujícím dopadem pandemie COVID-19 v roce 2020. Jak rychle se Brazílie dokáže zotavit a zda znovu nastoupí cestu reforem a otevírání trhu, nelze v tuto chvíli předvídat.

Významná banka BRADESCO (druhá největší v Brazílii) zveřejnila koncem dubna 2020 prognózu dopadů pandemie COVID-19 na jednotlivé sektory ekonomiky. Nejvíce postiženy budou služby, které postihne propad o 46,7 %. Průměrná ztrátí 35,4 %, maloobchod 13,7 %. Nejméně postiženo by mělo být brazilské zemědělství, které ztratí pouze 4,3 % výkonu.

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

V Brazílii je státní rozpočet ze zákona koncipován jako vyrovnaný. Během roku však příslušným legislativním procesem dochází k celé řadě dodatečných úprav, které umožňují odchylky od původního schváleného návrhu.

Podíl veřejného dluhu v procentech HDP byla na konci roku 2019 na úrovni 76,8 %, což je v porovnání se zeměmi, jako jsou třeba Itálie, Belgie či Francie, velmi solidní výsledek. Ovšem těžké ekonomické dopady pandemie COVID-19 v roce 2020 zvýší tento podíl veřejného dluhu v Brazílii nejméně na 85 % až 90 %.

Jsou sledovány dva hlavní výsledky hospodaření státu - primární saldo, které je rozdílem mezi rozpočtovými příjmy a rozpočtovými výdaji bez započtení výdajů na obsluhu státního dluhu, a dále nominální saldo, které zohledňuje i výdaje na obsluhu státního dluhu. Primární saldo bývalo v minulých letech dlouhodobě přebytkové, nominální vždy deficitní.

	2015	2016	2017	2018	2019
primární saldo (v mld. BRL)	-111,249	-155,791	-124,401	- 120,258	- 95,000
podíl primárního salda na HDP (v %)	1,88	2,47	1,90	1,70	1,31
nominální saldo (v mld. BRL)	-613,035	-562,815	-501,408	- 483,775	- 429,154
podíl nominálního salda na HDP (v %)	10,34	8,93	7,80	6,98	7,10
podíl hrubého veřejného dluhu na HDP (v %)	73	70	74	75	76,8

Zdroj: Ministerstvo financí BFR, Banco Central do Brasil

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

	2015	2016	2017	2018	2019
Běžný účet platební bilance (v mld. USD)	-104,181	-59,434	-23,546	-9,762	- 50,762
Kapitálový účet platební bilance (v mil. USD)	231	461	274	379	370,1
Finanční účet platební bilance (v mld. USD)	-100,599	-55,155	-16,415	-9,800	-16,097

Devizové rezervy (v mld. USD)	331,2	368,7	372,2	374,72	353,59
Hrubá zahraniční zadluženost (v mld. USD)	341,3	334,7	323,7	387,00	323,59

Zdroj: Ministerstvo financí BFR, Banco Central do Brasil

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Bankovní soustavu upravuje zákon č. 4595/1964. Mezi hlavní instituce, které mají klíčový vliv na fungování bankovní soustavy, patří:

Brazilská centrální banka (Banco Central do Brasil) je vázána na Ministerstvo financí a je výkonným orgánem provádějícím politiku stanovenou Výborem pro monetární politiku.

Výbor pro monetární politiku (Comitê de Política Monetária - COPOM) stanovuje tzv. základní úrokovou míru ekonomiky SELIC, je odpovědný za vydávání oběživa, stanovuje podmínky fungování centrální banky, determinuje základní charakteristiku bankovek a mincí, určuje směrnice a normy týkající se směnných kursů a koordinuje národní monetární politiku s investiční politikou vlády; jeho prezidentem je ministr financí.

Komise pro kapitálové hodnoty (Comissão de Valores Mobiliários) je podřízena Ministerstvu financí a jejím základním úkolem je regulace kapitálového trhu a dohled nad ním.

Brazilská Banka (Banco do Brasil) je komerční bankou, ve které většinový podíl drží federace. Mimo činnost komerční je také zodpovědná za provádění úvěrové a monetární politiky federální vlády za dohledu Výboru pro monetární politiku.

Národní banka pro hospodářský a sociální rozvoj (Banco Nacional de Desenvolvimento Econômico e Social - BNDES) je hlavním nástrojem k provádění investiční politiky federální vlády.

Federální stát vlastní následující obchodní banky: Banco do Brasil S.A., Banco do Nordeste do Brasil S.A., Banco do Amazônia S.A., Banco Meridional do Brasil S.A., Banco Regional de Brasília.

Jednotlivé státy vlastní své komerční banky, operující pouze na jejich územích.

Hlavními komerčními bankami dle bilanční sumy jsou: Itaú Unibanco, Banco do Brasil, Caixa Econômica Federal (CEF), Banco Bradesco, Santander Banespa, ABN Amro a Safra.

K významným zahraničním bankám působícím v Brazílii patří Banco Santander, ABN Amro, HSBC, Citibank, Credit Suisse,

JP Morgan Chase, BNP Paribas, Deutsche Bank a další.

Mezi hlavní pojišťovací ústavy lze zařadit Porto Seguro, AGF Brasil Seguros, Braseg, Paulista Seguros, Itaú Seguros, Paglimar a Marítima Seguros.

1.7 Daňový systém

Brazílie je federálním státem ustaveným na základě dohody jednotlivých států, což je zakotveno ve federální ústavě. Systém zaručuje všem členům federace možnost vytvoření vlastního daňového systému, mimo systém federální. Daňový systém je rozdělen mezi daně, regulační poplatky, správní poplatky, poplatky ze státních zakázek a sociální příspěvky. Je v neustálém pohybu a každoročně zaznamenává úpravy na všech svých úrovních. Již několik let se hovoří o komplexní daňové reformě, jejímž hlavním cílem je zefektivnit a zprůhlednit daňovou soustavu a zefektivnit výběr daní.

Základní daně vybírané v Brazílii podle úrovně státní správy:

daň vybírá unie: Dovozní – Imposto de Importação (II), Vývozní – Imposto de Exportação (IE), Z příjmů – Imposto de Renda (IR), Z průmyslových výrobků – Imposto sobre Produtos Industrializados (IPI), Z finančních operací – Imposto sobre Operações Financeiras (IOF), Z vlastnictví zemědělských pozemků – Imposto sobre Propriedade Territorial Rural (ITR)

daň vybírají státy federace a Federální distrikt: Dědická a darovací – Imposto sobre Transmissão Causa Mortis e Doações (ITCD), Z oběhu zboží a služeb – Imposto Sobre Circulação de Mercadorias e Serviços (ICMS), Z vlastnictví motorových vozidel – Imposto sobre a Propriedade de Veículos Automotores (IPVA)

daň vybírají obce a Federální distrikt: Pozemková – Imposto Predial Territorial Urbano (IPTU), Z převodu nemovitostí – Imposto sobre Transmissão de Bens Imóveis (ITBI), Ze služeb (kromě těch, které podléhají ICMS) – Imposto sobre Serviços (ISS)

Vybírání příspěvků sociálního charakteru na úrovni Unie

příspěvek vybírá unie: Příspěvek na financování sociálního zabezpečení (COFINS), Program sociální integrace/Program vytváření majetku státních zaměstnanců (PIS/PASEP), Příspěvek z čistého zisku (CSLL), Dočasný příspěvek z oběhu finančních prostředků (CPMF), Příspěvek na sociální zabezpečení (vybírán z příjmů OSVČ)

Vláda je kritizována za vysoké daňové zatížení, které omezuje investice a aktivitu podnikatelské sféry a brání zvyšování kupní síly obyvatelstva. Celková daňová kvóta se v roce 2018 pohybovala okolo 32 % HDP.

2. Zahraniční obchod a investice

Brazílie je v porovnání s ČR relativně uzavřenou ekonomikou, podíl exportu na HDP dosahuje cca 15 %.

Podkapitoly:

- 2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo
- 2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU
- 2.3. Komoditní struktura
- 2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)
- 2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)
- 2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

Přehled zahraničního obchodu BFR (v mil. USD)			
	vývoz	dovoz	saldo
2015	191 115	171 498	19 617
2016	185 235	137 552	47 683
2017	217 739	150 749	66 990
2018	239,523	181,225	58 298
2019	225 821	185 039	40 782

Zdroj: MDIC (Ministerstvo rozvoje, průmyslu a obchodu BFR)

Hlavními vývozci do BFR jsou: Čína, USA, Argentina, Německo, Jižní Korea, Mexiko, Itálie, Japonsko, Francie, Chile, Indie, Španělsko a Rusko.

Největšími příjemci brazilského vývozu jsou: Čína, USA, Argentina, Holandsko, Chile, Německo, Španělsko, Mexiko, Japonsko, Indie, Singapur, Itálie, Jižní Korea.

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Nejdůležitějším obchodním partnerem Brazílie na straně vývozu i dovozu je z jednotlivých zemí Čína před USA. EU jako celek je druhým největším partnerem na straně vývozu a stále hlavním partnerem na straně dovozu. Důležitá je role Japonska a Jižní Koreje, dále z Tichomořské aliance Mexika a Chile a také sousedních zemí sdružených v uskupení Mercosul. Významná je rovněž spolupráce v rámci sdružení BRICS.

Brazílie je značně závislá na vývozu komodit a primárních surovin. Právě ty ve vývozech do Číny naprosto převažují, zatímco ve vývozech do USA je větší podíl výrobků s vyšší přidanou hodnotou.

Nejvíce exportujícími brazilskými státy jsou São Paulo (23 %), Minas Gerais, Rio Grande do Sul, Rio de Janeiro a Paraná.

Největší obchodní partneři Brazílie na straně vývozu	vývoz v r. 2019 (v mld. USD)	podíl (v %)
Čína	62,9	28,1
USA	29,7	13,3
Nizozemsko	10,1	4,5
Argentina	9,7	4,3
Japonsko	5,4	2,4
Chile	5,1	2,3
Mexiko	4,9	2,2
Německo	4,7	2,1

Španělsko	4,0	1,8
Jižní Korea	3,4	1,5

Zdroj: MDIC (Ministerstvo rozvoje, průmyslu a obchodu BFR), SECEX

Na EU jako celek připadá 19,2 % brazilského exportu.

Vinou globální pandemie COVID-19 nebyly v době aktualizace této STI dosud k dispozici informace o hlavních importérech brazilského zboží v roce 2019.

Největší obchodní partneři Brazílie na straně dovozu	dovoz v r. 2018 (v mld. USD)	podíl (v %)
Čína	27,32	18,12
USA	24,85	16,48
Argentina	9,44	6,26
Německo	9,22	6,12
Jižní Korea	5,24	3,48
Mexiko	4,24	2,81
Itálie	3,96	2,63
Japonsko	3,76	2,50
Francie	3,72	2,47
Chile	3,45	2,29

Zdroj: MDIC (Ministerstvo rozvoje, průmyslu a obchodu BFR), SECEX

Na EU jako celek připadá 21,28 % brazilského importu.

2.3 Komoditní struktura

Přehled největších vývozních položek v r. 2019 přináší tabulka níže.

Hlavní položky brazilského vývozu 2019	podíl (v %)
sója, i drcená	14,0
ropa	10,0
železná ruda a její koncentráty	8,4
celulóza	3,5
sojové otruby a olej	2,8
kuřecí maso a vnitřnosti, mražené, chlazené	2,5
hovězí maso mražené, chlazené, čerstvé	2,3
třtinový cukr	2,2
osobní automobily	2,1
nepražená zrnková káva	1,8

Zdroj: SECEX a MDIC

Brazílie je dlouhodobě hlavním světovým vývozcem cukru a alkoholu, kávy, pomerančového džusu, sojových bobů, hovězího masa, kuřecího masa a tabáku, a 2. největším světovým vývozcem železné rudy a kukuřice.

Hlavní položky brazilského dovozu 2019	podíl (v %)
Výrobky zpracovatelského průmyslu	5,6

Léky lidské a veterinární	4,0
Pohonné hmoty	3,3
Díly a části pro motorová vozidla a traktory	2,8
Integrované obvody a elektronické součástky	2,5
Platformy a vrtné soupravy	2,3
Chemikálie	2,3
Automobily	1,9
Herbicidy, fungicidy atd.	1,8
Nákladní automobily	1,6

Zdroj: SECEX a MDIC

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

V BFR je celkem osm zón volného obchodu. Nejvýznamnější z nich je Zona Franca de Manaus (ZFM), která se rozkládá na území států Amazonas, Acre, Roraima a Rondônia. Ostatní zóny volného obchodu leží v pohraničních oblastech Amazonie. Jsou jimi: Macapá - Santana ve státě Amapá, Tabatinga ve státě Amazonas u hranic s Peru, Guajará - Mirim ve státě Rondônia u hranic s Bolívií, Bonfim a Paracáima ve státě Roraima, Brasília - Eptacilândia a Cruzeiro do Sul ve státě Acre.

ZFM, která se rozkládá na ploše o rozloze 10 tis. km² a z jejích výhod profitují firmy a obyvatelé na čtvrtině rozlohy BFR, byla zřízena nejprve jen pro volný dovoz zboží do přístavu Manaus (zákon č. 3.173 z r. 1957) a teprve r. 1967 byla zákonem č. 288 komplexně ustavena pro obchodní, průmyslovou a zemědělskou činnost. Spadá pod Ministerstvo plánování, rozpočtu a správy a je řízena federální vládou institucí SUFRAMA (www.suframa.gov.br). V ZFM nyní působí cca 500 podniků, které přímo zaměstnávají 90 tisíc lidí (a několikanásobně více nepřímo).

Podobná daňová politika jako v ZFM je uplatňována i v oblasti zvané Západní Amazonie, tj. rovněž zde nejsou vybírány

dovozní cla a daně dovážené zboží, které se dále používá pro místní spotřebu nebo průmyslový rozvoj. Jedná se zejména o suroviny a díly strojů k výrobě finálního výrobku na místě realizovaného nebo vyvezeného na ostatní území federace, případně exportovaného do jiných zemí.

V posledních letech se v Brazílii rozrůstají rovněž tzv. inkubátory podniků a technologické parky, které jsou zaměřeny na podporu inovačního podnikání, vývoje inovačních myšlenek a technologií. Nabízejí kvalitní infrastrukturu a manažerskou, odbornou i konzultační podporu. V roce 2018 existuje 370 takových subjektů, ve kterých působí přes 5 tisíc firem. Technologické parky i jejich vědecko-technologické instituce zaměřené na podporu aplikovaného výzkumu od nanotechnologií až po letectví či vesmírné technologie působí především na státních úrovních. Více na www.anprotec.org.br.

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

V roce 2019 získala Brazílie 75 mld. USD přímých zahraničních investic (FDI). Celkově do zemí Latinské Ameriky a Karibské oblasti v roce 2019 směřovalo 119 miliard FDI.

Vinou globální pandemie COVID-19 nebyly v době aktualizace této STI dosud k dispozici informace o struktuře FDI do BFR v roce 2019.

Hlavním zahraničním investorem v BFR v roce 2018 bylo Nizozemsko (19,9 %) a dále USA (16,0 %), Německo (8,2 %), Španělsko (7,3 %), Bahamy (5,6 %), Lucembursko (5,2 %) a Velká Británie (5,0 %).

Nejvíce zahraničních investic přilákal těžební průmysl (11,3 %) následovaný výrobou automobilů a jejich součástí (9,7 %) a finančním sektorem (7,5 %).

V dlouhodobém horizontu se v BFR dosud uplatňoval zejména americký kapitál, dále Čína, Lucembursko, Nizozemí, USA, Japonsko a Francie. Významná část investic přichází i z tzv. daňových rájů, jako např. Kajmanské ostrovy, Bermudy a Bahamy. Největší část investic směřuje do finančních, maloobchodních a poradenských služeb, v oblasti průmyslu se jedná zejména o metalurgii, potravinářství, petrochemii, automobilový průmysl, kosmetický průmysl a v poslední době též IT, v primárním sektoru pak o těžbu kovových nerostů.

Ke vstupu na brazilský trh bývají využívány různé strategie. V mnoha sektorech, včetně potravinářského a elektrotechnického, zakoupily zahraniční firmy místní provozovatele s existujícími značkami, což umožňuje okamžitý přístup k distribučním sítím a podílu na trhu. Jiné společnosti založily společné podniky s místními partnery, kteří mohou investorům nabídnout zejména dobrou znalost trhu. Na druhé straně v odvětvích bez místních společností (zejména v automobilovém průmyslu) museli investoři začínat "na zelené louce".

V poslední době je patrná snaha jednotlivých států federace předhánět se v nabídce co nejvýhodnějších podmínek pro potenciální investory. Fiskální výhody ale obvykle nemohou zcela nahradit mnohdy chybějící kvalitní pracovní sílu,

komunikační a distribuční síť, strategickou lokalizaci apod.

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

V zájmu rozvoje domácí ekonomiky vláda trvale usiluje o vytváření příznivého podnikatelského klimatu s cílem zainteresování zahraničních investorů; brazilské právo je v tomto směru vůči zahraničním subjektům relativně vstřícné.

Zahraněční kapitál je v Brazílii legislativně upraven podle zákona č. 4131 z r. 1962 (novelizovaného r. 1965) a dále zákonem č. 8383 z r. 1991. Zahraněčním majetkem se rozumí hodnota uložená ve zboží, ochranné známce, patentu, strojním vybavení a technologii pro výrobu zboží nebo poskytování služeb, které vstoupily na území Brazílie bez počátečního poplatku ze zahraniční směny, stejně tak jako fondy určené k financování ekonomických aktivit spravované jako majetek náležející jednotlivcům nebo společnostem, které mají sídlo svého podnikání registrováno v zahraničí. Všechny dále uvedené druhy transakcí zahraničního kapitálu musí být registrovány Centrální bankou, pokud mají sloužit, v důsledku vytvořeného zisku, jako podklad pro žádost o povolení převodu zahraniční měny z Brazílie:

- zahraniční kapitál, který vstoupil do země jako přímý majetek nebo jako nepřímý kapitál (půjčka)
- reinvestice hospodářského výsledku včetně zisku společnosti, která má sídlo v Brazílii a je součástí nebo afilací zahraniční společnosti nebo jednotlivce
- převod uskutečněný do jiných zemí z důvodů repatriací nebo návratu majetku jako zisku, dividend, úroků, amortizace, honorářů, plateb za technickou pomoc nebo jakékoli jiné druhy plateb související s -převodem jmění ze země
- změny související s úpravou hodnoty akcií společnosti

Pokud zahraniční společnost, která má sídlo mimo území BFR, neprovede registraci převodu zahraniční měny, bude Centrální banka považovat převod za investici provedenou v domácí měně a nebude dále garantovat této společnosti zpětný převod peněz do zahraničí. Jakákoliv zahraniční investice musí být registrována Centrální bankou do třiceti dní. Stejně tak jakákoliv reinvestice zisku společnosti má měsíční lhůtu k registraci od okamžiku, kdy se objeví v účetních knihách společnosti. Registrace zahraničního majetku je prováděna v měně státu jeho původu. V registraci se uvádí jak hodnota zahraniční měny, tak současná hodnota v BRL.

Jakékoliv zařízení, které vstupuje na území BFR jako zahraniční kapitál, podléhá odhadu prováděnému institucí SECEX, a to v zájmu vyloučení nadhodnocení ceny vloženého zařízení a získání autorizace pro jeho vstup do země. Pro stanovení hodnoty odvodů ze zahraničních investic je vhodné seznámit se se seznamem států, se kterými má Brazílie uzavřenou dohodu o zamezení dvojího zdanění (ČR mezi tyto země patří).

Vysoká hodnota přímých zahraničních investic a aktivní zájem o fúze, případně skoupení kontrolního balíku akcí ze strany zahraničních investorů, svědčí o zájmu, kterému se brazilské hospodářství v zahraničí těší. Zahraniční investoři pronikají na brazilský trh prostřednictvím všech typů investičních praktik. V posledních letech zahraniční investoři přistoupili od dříve užívaného skupování minoritních podílů v brazilských společnostech ke skupování podílů majoritních, často však kupují i přímo celé podniky.

V současnosti láká zahraniční kapitál do BFR reálná úroková míra, která patří mezi nejvyšší na světě. Reálná úroková míra se odvíjí od tzv. základní úrokové míry ekonomiky (SELIC), která představuje v současnosti po opakovaném snižování sazby ze strany Výboru pro monetární politiku (COPOM) Centrální banky 6,5 % (duben 2018). Pokud jde o státní podporu investic, nabízí federální vláda výhody podnikům, které mají zájem usadit se v méně rozvinuté severovýchodní oblasti země. Daňové výhody pak platí po dobu deseti let. Do stejných projektů mohou podniky investovat i prostředky, které by jinak odvedly státu jako daň z příjmu. Další výhodou je možnost reinvestice až 40 % vykázaného zisku bez daňového zatížení.

Další informace je možno získat na portálu [RENAI](#), případně v průvodci [Brazilian Official Guide on Investment Opportunities](#) (ve formátu PDF).

3. Vztahy země s EU

EU je v Brazílii silně přítomna, v r. 2007 bylo podepsáno strategické partnerství. Aktuální informace o vzájemných vztazích lze nalézt na webových stránkách [Evropské služby vnější akce](#).

Podkapitoly:

- 3.1. [Zastoupení EU v zemi](#)
- 3.2. [Obchodní vztahy země s EU](#)
- 3.3. [Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU](#)

3.1 Zastoupení EU v zemi

Se vstupem Lisabonské dohody v platnost, 1. prosince 2009, se někdejší Delegace Evropské komise transformovala v dnešní Delegaci Evropské unie v Brazílii. Je jednou ze 130 delegací EU v celém světě, užívá statutu diplomatické mise a oficiálně zastupuje Evropskou unii v Brazílii. Mandát Delegace EU zahrnuje:

Podporovat politické a ekonomické vztahy mezi EU a Brazílií, udržovat vztahy s vládními institucemi v zájmu zvyšování viditelnosti EU, jejích institucí a programů;

Podporovat implementaci Strategického partnerství EU-Brazílie;

Informovat veřejnost o rozvoji a dění v EU, vysvětlovat a hájit její politiku;

Podílet se na implementaci asistenčních programů EU.

Delegace EU je kontaktní místem pro brazilské úřady a další zájemce v Brazílii. Kontakt:

Delegação da União Europeia no Brasil
SHIS QI 07 BL. A - Lago Sul - Brasília-DF - 71615-205
Fone: 55 (61) 2104-3122
Fax: 55 (61) 2104-3141

DELEGATION-BRAZIL@EEAS.EUROPA.EU

Úřední doba pro veřejnost:

Pondělí až čtvrtek: 08h30 - 12h30 a 14h30 - 16h30.

Pátek: 08h30 - 12h00.

Více na: http://eeas.europa.eu/delegations/brazil/index_pt.htm

3.2 Obchodní vztahy země s EU

Vinou globální pandemie COVID-19 nebyla v době aktualizace této STI k dispozici údaje o obchodu mezi EU a BFR

za rok 2019. Podle EK je Brazílie 11. nejvýznamnějším obchodním partnerem EU ve světě a připadá na ní 18,3 % obchodu UE jako celku. Brazílie je současně nejdůležitějším exportérem potravin do EU.

Evropská unie jako celek vyvezla v roce 2018 do Brazílie zboží v hodnotě 33,6 mld. euro a importovala za 31,7 mld. euro. V obou směrech tak byl zaznamenán nárůst obchodu, protože v roce 2017 EU vyvezla do BFR za 32,3 mld. euro a dovezla za 31,2 mld. euro.

Brazílii a Evropskou unii pojí mnohaleté partnerství založené na silných kulturních a historických vazbách a společném dědictví, které přispělo k upevnění vzájemných politických a hospodářských vztahů. Brazílie byla jednou z vůbec prvních zemí, se kterou EU navázala diplomatické vztahy v 60. letech 20. století. V roce 2007 obě strany formálně ustavily Strategické partnerství.

Evropská unie vnímá Brazílii jako největší latinskoamerickou ekonomiku, zodpovědnou za 37% obchodu celkového latinskoamerického obchodu s EU. Brazílie je rovněž cílem 43% investic EU v Latinské Americe.

EU jako celek je po Číně druhým největším exportním partnerem Brazílie, je cílem více než 16 % brazilských vývozů. EU dováží z Brazílie především primární suroviny a výrobky, zvláště zemědělské produkty (41%), paliva a nerosty (31%), nicméně zajímavý je také dovoz hotových výrobků, strojů a zařízení či dopravních materiálů, které představují přibližně čtvrtinu objemu brazilských vývozů do EU. Z EU se do Brazílie vyváží především hotové výrobky jako stroje, dopravní zařízení a dále chemické výrobky. EU je rovněž největším zahraničním investorem v Brazílii.

Ačkoli stále expandující brazilský vnitřní trh a s ním i zvyšující se spotřeba zboží a služeb v zemi vytvářejí výborné příležitosti pro evropské podnikatele, vstup na brazilský trh vyžaduje pracnou a důkladnou přípravu, protože dovozní předpisy a podmínky jsou velice komplexní. Zprávy, které v posledních letech vypracovala Evropská komise o možných restriktivních podmínkách, poukazují na to, že Brazílie ve skupině G-20 patří mezi země, které se nejvíce uchylují k opatřením omezujícím volný obchod. EU proto vytrvale vybízí Brazílii, aby snížila tarifní i netarifní překážky a zachovala stabilní regulační prostředí pro evropské obchodníky a investory.

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

V aktuálním finančním období 2014 - 2020 již Brazílie vzhledem k síle své ekonomiky není způsobilá pro účast na bilaterálních projektech financovaných z rozvojových fondů EU, nicméně EU se stále podílí na různých regionálních a tematických programech. Tyto jsou realizovány ve spolupráci s nestátními subjekty, lokálními organizacemi a úřady a organizacemi na podporu lidských práv.

Programy rozvojové spolupráce jsou zaměřeny na oblasti, jakými jsou ochrana práv indiánských obyvatel, tradičních komunit a etnických menšin, ochrana práv gayů a lesbiček, práva vězňů a procesy společenského a ekonomického začlenění bývalých vězňů. Další programy se týkají vlastnictví půdy v indiánských oblastech Amazonie, podpory migrantů, práv žen či boje proti změnám klimatu. Podrobnější informace jsou k dispozici na webových stránkách [Evropské komise](#). Velvyslanectví České republiky v Brazílii pozorně sleduje vyhlášení a zaměření programů s ohledem na možné zapojení

českých subjektů.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Bilaterální obchodní výměna mezi ČR a Brazílií získala v letech 2018 a 2019 pozitivní dynamiku, když v těchto letech se každoročně český vývoz do BFR zvyšoval okolo 12 %.

V roce 2020 je v důsledku masivního dopadu pandemie COVID-19 nutno počítat s významným poklesem českého exportu. Změní se rovněž charakter mezinárodních ekonomických vztahů v tom smyslu, že bude oslabena globalizace a přerušeny některé mezinárodní subdodavatelské řetězce. To zvýší význam přímé bilaterální spolupráce. Vzroste význam bilaterálních projektů vědecko-průmyslového charakteru.

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

Do roku 2011 byla Brazílie po dlouhá desetiletí největším obchodním partnerem ČR a bývalého Československa v Latinské Americe. Po roce 2011 však byla na této pozici vystřídána Mexikem. Důvodů je několik, mezi největší však patří protekcionistická opatření, které zavedly brazilské levicové vlády, jež byly u moci v letech 2003–2016. Mexiko má na rozdíl od Brazílie (potažmo zemí Mercosul) rovněž asociační dohodu s EU a také je integrováno s USA a Kanadou v dohodě NAFTA.

Po určitém poklesu a stagnaci vzájemného obchodu v minulých letech vlivem brazilské hospodářské krize došlo v roce 2017 k jeho mírnému oživení. Rok 2018 již zjevně potvrdil rostoucí potenciál Brazílie jakožto významného obchodního partnera ČR. Brazílie je opět důležitým hospodářským partnerem ČR a české výrobky mají na jejím trhu od nepaměti vynikající pověst.

Rok 2019 potvrdil růstovou tendenci českého exportu, který se zvýšil na 360,281 mld. USD. Navíc rok 2019 přinesl v našem zahraničním obchodě s Braílií kladné saldo ve výši 89,831 mld. USD.

Po odeznění pandemie COVID-19 je nutno očekávat pokles vývozu ČR do Brazílie, protože negativní dopady pandemie sniží kupní sílu soukromých podniků i solventnost států a měst. Sniží se rovněž poptávka obyvatelstva, protože se předpokládá, že po pandemii bude 53 % obyvatel zadluženo.

	2015	2016	2017	2018	2019
vývoz ČR	266 224	259 927	281 616	343 899	360 281

dovoz ČR	271 384	221 404	240 774	369 610	270 450
obrat	537 608	481 331	522 391	713 509	630 731
saldo	- 5 160	38 523	40 842	-25 711	89 831

Údaje v tis. USD

Zdroj: ČSÚ

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

10 nejvýznamnějších položek českého vývozu do BFR v roce 2019

Kód zboží	Název zboží	Kód země	Název země	Netto (kg)	Stat. hodnota USD(tis.)
880330	Části,součásti ostatní letounů,vrtulníků	BR	Brazílie	67 358	49 215
400219	Kaučuk butadien-styren(SBR),karbox(XSBR)-ost	BR	Brazílie	12 126 724	16 845
841330	Čerpadla hmot pohon,mazadel pro píst.motory	BR	Brazílie	348 752	14 070
870600	Chassis traktorů,autom.osob,náklad,zvl.účelu	BR	Brazílie	404 500	8 269
854430	Soupravy kabelů zapalov.pro auta,letadla,lodě	BR	Brazílie	286 392	8 024
701328	Sklo nápojové kalíškové na nožce,ne ze sklokeramiky,ost.	BR	Brazílie	2 092 314	7 735
853620	Vypínače elektr.obvodů automatické,do 1000V	BR	Brazílie	272 240	7 377

870894	Volanty, sloupky, skříně, řízení; části, součásti	BR	Brazílie	886 451	6 681
842951	Nakladače lopatové čelní	BR	Brazílie	717 488	6 231
961900	Hygienické vložky a tampony, dětské pleny a podobné hygienické výrobky, z jakéhokoliv materiálu	BR	Brazílie	794 726	5 705

10 nejvýznamnějších položek českého dovozu z BFR v roce 2019

Kód zboží	Název zboží	Kód země	Název země	Netto (kg)	Stat. hodnota USD(tis.)
720712	Polot.z železa, oceli nel, do 25% uhlík, pravoúh	BR	Brazílie	129 282 520	68 395
300431	Léky s insulinem, odměřené	BR	Brazílie	54 421	22 790
260111	Rudy železné, koncentráty, neaglomerované	BR	Brazílie	170 034 182	21 688
230400	Pokrutiny, odpad po extrahování sojového oleje	BR	Brazílie	31 323 933	12 260
240120	Tabák odřepíkovaný částečně, úplně	BR	Brazílie	1 964 800	9 996

470329	Buničina dřevná,nátron,sulfát.bělená,nejehlič	BR	Brazílie	11 498 551	7 865
840999	Části motorů pístových vznět.s vnitř.spalov.	BR	Brazílie	273 867	6 194
090111	Káva nepražená s kofeinem	BR	Brazílie	2 370 181	5 644
020714	Dělené maso a droby ze slepic, zmrazené	BR	Brazílie	1 832 947	5 369
720293	Feroniob	BR	Brazílie	199 604	4 669

Zdroj: ČSÚ

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Pokud jde české firmy, které se účastní vzájemné výměny služeb s BFR, jedná se především o subjekty podnikající v oblasti dopravy a cestovního ruchu a dále o finanční a bankovní instituce. Velvyslanectví ČR v Brasílii zaznamenává sporadický zájem o BFR ze strany cestovních a překladatelských agentur a společností provozujících kulturní aktivity. Také bývá zaznamenán zájem od subjektů zaměřených na engineering, pořádání výstav a veletrhů a IT služby.

Z brazilské strany je rovněž zájem o české poskytovatele služeb spíše sporadický. V drtivé většině se jedná o žádosti o doporučení ubytovacích zařízení a služeb překladatelů a tlumočnicků.

Pokud jde o možné překážky bránící českým poskytovatelům služeb proniknout na brazilský trh, jedná se vesměs o překážky společné pro všechny zahraniční zájemce. BFR uplatňuje restriktivní opatření, týkající se účasti zahraničního kapitálu na tzv. strategických službách (těžba ropy, energetika, vnitrostátní doprava, některé oblasti telekomunikací apod.).

Nejperspektivnější oblastí služeb, ve které by mohl být v příštích letech zaznamenán dynamický rozvoj, je bezesporu cestovní ruch. Brazílie je pro Českou republiku největším incomingovým trhem ze zemí Latinské Ameriky. V roce 2018 navštívilo ČR cca 67.000 brazilských turistů, což bylo o téměř o 3000 více než v roce 2017. Hlavní destinací brazilských turistů je Praha. Čeští turisté směřují především do Rio de Janeira, na pláži Severovýchodu země, případně do oblasti Amazonie.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Oficiální údaje o českých investicích v Brazílii nejsou k dispozici. Následuje přehled nejvýznamnějších případů českých investic v Brazílii, které jsou známy Velvyslanectví ČR. V žádném případě jej však nelze považovat za konečný výčet.

Od 90. let 20. století působí ve městě Recife společnost Pragotec, dceřiná firma české právnické osoby. Těžištěm její činnosti je stavebnictví, zejména pak servis dříve dodaných cementáren československé provenience.

V letech 2006–2008 se v Brazílii ve spolupráci s místní pobočkou multinacionální společnosti Siemens etablovala česká firma SEKO Brazil, vyrábějící přesnou metalurgii, strojírenství a komponenty leteckých motorů.

V roce 2012 byla oficiálně založena společnost Linet do Brasil, která navázala na dřívější zastoupení tradičního českého výrobce nemocničních lůžek.

V roce 2013 se na brazilském trhu velmi dobře etablovala společnost mmcité, výrobce a dodavatel městského mobiliáře. Má vlastní výrobu ve státě Santa Catarina na jihu země a v současnosti má klienty již ve 22 ze 27 států brazilské federace.

K dalším česko-brazilským firmám na brazilském trhu patří Brasil CZ (ochranné prostředky), Mediware (řídicí systémy pro zdravotnictví), Tescan do Brasil (mikroskopy), Y Soft (software), Puzzle Room (escape games), Gallova (IT, poradenství ve vzájemném obchodě) a další.

Mimořádně úspěšně se rozvíjí spolupráce mezi Aero Vodochody a brazilským výrobcem letadel Embraer, která se týká vývoje, výroby a komercializace nového vojenského multifunkčního dopravního letounu KC390.

Připravuje se investice firmy TATRA Trucks v brazilském státě Paraná.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Relevantní dohody v oblasti obchodní a ekonomické spolupráce:

Základní dohoda o vědecko-technické spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Brazílské federativní republiky, Brasília, 02.07.1985. Vstup v platnost: 26.01.1990

Smlouva mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Brazílské federativní republiky o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a Protokol, Brasília, 26.08.1986. Vstup v platnost: 14.11.1990

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Brazílské federativní republiky o hospodářské a průmyslové spolupráci, Praha, 12.04.2008. Vstup v platnost: 20.10.2009

Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství Brazílské federativní republiky o spolupráci v oblasti vysokého školství a vědy na léta 2009 - 2011, Brasília, 06.11.2008. Vstup v platnost: 06.11.2008 (platí, čl. 8 – automatické prodloužování na 3 roky, dokud jedna ze stran písemně nevypoví)

Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky a Ministerstvem cestovního ruchu Brazílské federativní republiky o spolupráci v oblasti cestovního ruchu, Brasília, 27.03.2012. Vstup v platnost: 27.03.2012

Memorandum o přistoupení ČR do brazilského programu stipendií Věda bez hranic, Brasília 25.11.2014

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Brazílské federativní republiky o spolupráci v záležitostech obrany, Praha , 13.09.2010

Dosud nevstoupila v platnost:

Smlouva mezi Českou republikou a Brazílskou federativní republikou o vzájemné správní pomoci v celních otázkách, Praha, 01.11.2012

Ve stadiu sjednávání je bilaterální Smlouva o sociálním zabezpečení, která po vstupu v platnost usnadní problematiku sociálního zabezpečení pracovníků z obou zemí, kteří budou vykonávat výdělečnou činnost na území druhé země.

Dále začalo vyjednávání bilaterální mezivládní Smlouvy o spolupráci s oblasti vědy, technologií, výzkumu a komunikací.

Na úrovni EU je dosud relevantním dokumentem Rámcová dohoda o spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a Brazílskou federativní republikou z 29. června 1992 (v platnosti od 30. října 1995). Nově by se obchodních a ekonomických vztahů mezi ČR a BFR měla týkat Meziregionální asociační dohoda mezi EU a MERCOSUL, jejíž vyjednávání nabralo po letech prodlev v roce 2016 novou dynamiku.

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

ČR neposkytuje v bilaterální rovině Brazílii žádnou formu rozvojové pomoci. Zprostředkovaně se ČR podílela na rozvojové pomoci poskytované EU, která v letech 2007 - 2013 na základě Country Strategy Paper (CSP) pro toto období dosáhla celkové výše 61 mil. EUR. V aktuálním finančním období 2014 - 2020 již Brazílie vzhledem k síle své ekonomiky není způsobilá pro účast na bilaterálních projektech financovaných z rozvojových fondů EU, nicméně EU se stále podílí na různých regionálních a tematických programech (viz kap. 3.3).

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Aktuální Mapa oborových příležitostí pro Brazílii je k dispozici na portálu BusinessInfo, a to jak v [PDF](#) tak i [v interaktivní podobě](#).

Podkapitoly:

5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)

5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Příležitosti pro český export

Automobilový průmysl

Brazílie je automobilová velmoc. V roce 2019 se produkce tohoto odvětví zvýšila o 2,3 %, když bylo v BFR vyrobeno 3.712.736 automobilů. Globální automobilky působící v BFR již patří mezi tradiční odběratele českých dodavatelských firem, nicméně vzhledem k nástupu nových modelových řad a postupnému rozšiřování výrobního portfolia domácích výrobců tento obor jednoznačně patří mezi perspektivní z hlediska českého exportu i do budoucna. Českým exportérům z oblasti automotive, kteří jsou schopni dosahovat vysoké technologické úrovně, může poskytnout nové příležitosti vládní plán Rota 2020, v jehož rámci budou poskytovány pobídky i zahraničním firmám, které budou schopny přinést do BFR inovace.

Civilní letecký průmysl

Vedle produkce klasických dopravních letadel (Embraer) je dvousetmilionová Brazílie dlouhodobě rozsáhlým trhem, pokud jde o vrtulníky a ultralehká letadla. V roce 2019 bude dále pokračovat kooperace mezi brazilskou firmou Embraer a firmou Aero Vodochody Aerospace a.s. Aero dodává brazilskému podniku díly pro výrobu vojenského letounu KC-390. Tato strategická spolupráce vytváří pozitivní referenci pro uplatnění dalších výrobků českého leteckého průmyslu v Brazílii.

Elektrotechnika

Příležitosti v tomto odvětví úzce souvisejí s rozšiřováním brazilských energetických kapacit, které jsou založeny především na obnovitelných zdrojích energie. Další významnou oblastí je budování transmisičních sítí a další infrastruktury. V souvislosti s výše zmíněným novým kurzem brazilské vlády směrem k modernizaci ekonomiky by se měly objevit nové příležitosti v oblasti elektroniky, robotizace a dalších oborů úzce propojených s výzkumem a vědou.

Energetický průmysl

Z hlediska energetického mixu země vyrábí 43,5 % energie z obnovitelných zdrojů. Pokud jde o elektrickou energii, obnovitelné zdroje energie se na její výrobě podílejí z 81,7 %, přičemž 61,5 % je generováno ve vodních elektrárnách. Dynamický rozvoj zaznamenávají větrné elektrárny, jejichž podíl na výrobě elektrické energie činí 5,4 %. Vzhledem k přílišné závislosti výroby elektrické energie na OZE (zejména na vodních elektrárnách) sílí tendence k diverzifikaci energetického mixu země směrem k tradičním zdrojům. Trvá poptávka Brazílie po turbínách klasického cyklu i po záložních zdrojích energie.

Chemický průmysl

Přestože má Brazílie rozsáhlý a relativně vyspělý chemický průmysl, existuje řada komodit, které se v zemi nevyrábí nebo je jejich výrobní kapacita omezená. V posledních letech roste dovoz chemických přípravků na ochranu rostlin, čistících prostředků a barviv.

□ ICT

V zemi má přístup k internetu více než 108 mil. lidí nad 10 let věku. Velký rozmach zaznamenává připojení k internetu pomocí chytrých telefonů. Z hlediska příležitostí pro české vývojáře jsou zajímavé oblasti budování, správy a zabezpečení sítí, bezpečnostní aplikace a rozličný software včetně aplikací a her pro chytré mobilní telefony. Rostou příležitosti pro nabídku inovačních software.

□ Kovozpracovatelský průmysl

Obráběcí stroje české provenience mají v Brazílii historicky velice dobré jméno, a i nadále jsou velmi žádané.

□ Obranný průmysl

V posledních letech dochází k posilování spolupráce v oblasti vojenských a obranných technologií, nově např. i v oblasti prostředků protichemické ochrany. Výhodou je, že rozpočty bezpečnostních složek na nákup a obnovu vybavení jsou jen minimálně postihovány vládními rozpočtovými škrty. Potenciál existuje zejména v oblasti pokročilé elektroniky, pozemní i letecké techniky a ručních zbraní. V roce 2019 se uskutečnila jednání předních českých firem z oblasti obranného průmyslu, která mají potenciál vyústit v kooperační výroby v BFR. Nové příležitosti by se měly objevit v roce 2020 v civilním sektoru v souvislosti se záměry nové brazilské vlády uvolnit předpisy k držení krátkých planých zbraní pro obyvatele. Nová vláda hodlá rovněž modernizovat techniku ozbrojených sil federace.

□ Plasty a gumárenský průmysl

Příležitosti se soustředí především na oblast rozvinutého automobilového průmyslu, jde zejména o dodávky pneumatik a plastových výlisků a součástí pro motorová vozidla.

□ Sklářský a keramický průmysl

České sklo má v Brazílii vynikající pověst. Existuje významná skupina koupěschopného obyvatelstva se zájmem o tradiční české křišťálové sklo, designové výrobky, lustry apod. Příležitostí mohou být také dodávky skleněných prvků pro stavební průmysl.

□ Stavební průmysl

V souvislosti s očekávaným hospodářským oživením a znovu nastartováním dlouhodobě pozastavených infrastrukturních projektů se nabízejí zajímavé možnosti, pokud jde o dodávky široké škály stavebních materiálů.

□ Strojírenský průmysl

V souvislosti s rozmachem minipivovarů v posledních přibližně 10 letech, kdy i přes vleklou hospodářskou krizi narostl jejich počet desetinásobně, jsou velké možnosti v oblasti dodávek souvisejících strojů a zařízení. V návaznosti na ekonomické oživení lze nyní očekávat další exportní příležitosti v tomto segmentu. Zájem o české technologie a

---

zařízení projevuje rovněž brazilské zemědělství.

□ Textilní a obuvnický průmysl

Brazilský export kůží dosahuje pravidelně roční hodnoty přes 2 mld. USD. V návazných oborech – kožedělném a obuvnickém průmyslu včetně souvisejícího strojního vybavení – působí na 10 tis. podniků, které zaměstnávají na 500 tis. lidí a jejichž roční obrat přesahuje 20 mld. USD. Očekává se další rozmach zmíněných odvětví.

□ Vodohospodářský a odpadní průmysl

Ekologické aspekty odpadového hospodářství nabyly v posledních dekadách na významu, související projekty jsou hojně podporovány na federální, státní i municipální úrovni. V souvislosti s očekávaným hospodářským oživením lze očekávat jejich další rozmach. Poptávány jsou zejména technologie na čištění vod, využití městského odpadu i systémy předcházení přírodním katastrofám.

□ Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V Brazílii existuje na 293 tis. zdravotnických zařízení, z toho je 6 700 nemocnic (70 % z nich soukromých), která disponují 497 tis. lůžky. České firmy již úspěšně dodávají vybavení pro soukromé i státní nemocnice v BFR. Tyto příležitosti by se měly dále zvýšit v průběhu roku 2020, kdy se předpokládá, že vláda BFR přistoupí k Mezivládní dohodě o vládních zakázkách v rámci WTO (GPA). To by mělo otevřít cestu k lukrativním státním zakázkám pro zdravotnictví v celé BFR.

□ Zemědělský a potravinářský průmysl

Agrokomplex zodpovídá za 23% brazilského HDP. Dlouhodobě patří k významným dovozním komoditám do Brazílie sušené mléko, syrovátka a máslo. Země také v posledních letech zaznamenává nebývalý rozmach, pokud jde o výrobu a spotřebu piva. Vedle zavedených „globálních“ značek se stále více prosazují i menší regionální pivovary a minipivovary, které se od tradičních značek cíleně odlišují, a přestože má jejich produkce mnohdy charakter luxusního zboží, daří se jim velmi dobře získávat zákazníky. Během roku 2019 se objevily poptávky po dodávkách technologií z ČR v zájmu modernizace brazilského agrokomplexu. Existují příležitosti zejména v technologiích pro chov skotu, prasat a drůbeže (včetně návazných oborů).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8708 – Části, součásti motorových vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8415 – Stroje přístroje klimatizační
	HS 841330 - Čerpadla hmot pohon,mazadel pro píst.motory
Civilní letecký průmysl	HS 8801 – Balony a vzducholodě; kluzáky, rogala a ost. bezmotorové prostředky pro létání
	HS 8802 – Ost. letadla (například vrtulníky, letouny); kosmické lodě
	HS 8803 – Části a součásti výrobků čísel 8801 nebo 8802
Elektrotechnika	HS 8530 – El. přístroje signalizační, bezpečnostní nebo pro řízení dopravy
	HS 8536 – El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů aj. < 1 000 V
	HS 8548 – Odpad a zbytky galvanických článků, baterií a el. akumulátorů ap. jinde neuvedené
Energetický průmysl	HS 8402 – Parní kotle zvané „na přehřátou vodu“
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory (kromě generátorových soustrojí)
Chemický průmysl	HS 2621 – Ost. strusky a popely, popel z mořských řas a zbytky ze spalování komunálního odpadu
	HS 4002019 - Kaučuk butadien-styren(SBR),karbox(XSBR)-ost

ICT	CPA 61.10 – Služby související s pevnými telekom. sítěmi
	CPA 62.03 – Správa počítačového vybavení
	CPA 63.11 – Zpracování dat, hosting a související služby
Kovozpracovatelský průmysl	HS 8456 – Stroje obráběcí pomocí laserů ultrazvuku ap.
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, vyvrtávání, frézování ap., ne soustruhy
Obranný průmysl	HS 3822 – Směsi diagnostické, laboratorní reagentie
	HS 6306 – Plachty nepromokavé lodní, stínící ap., stany aj.
	HS 8421 – Odstředivky, odstředivé ždímačky; stroje k filtrování, čištění kapalin nebo plynů
Obranný průmysl	HS 9020 – Ost. dýchací přístroje a plynové masky, kromě ochranných masek bez mechanických částí
	HS 9302 – Revolvery a pistole, jiné než čísel 9303 nebo 9304
	HS 9304 – Ost. zbraně, kromě zbraní čísla 9307
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3901 – Polymery ethylenu v primárních formách
	HS 4011 – Nové pneumatiky z kaučuku
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 – Stolní, kuchyňské, toaletní, kancelářské skleněné výrobky, pro výzdobu aj. účely
	HS 701328 - Sklo nápojové kalíškové na nožce, ne ze sklokeramiky,ost.
	HS 7016 – Dlažební kostky, desky, cihly, dlaždice, obkládačky a ost. výrobky z lisovaného skla

Stavební průmysl	HS 3925 – Stavební výrobky z plastů, jinde neuved.
	HS 7227 – Tyče a pruty, válcované za tepla, v nepravidelně navinutých svitcích, z ost. legované oceli
	HS 7309 – Nádrže, cisterny, kádě ap., ze železa nebo oceli, o objemu > 300 l
	HS 7326 – Ost. výrobky ze železa, oceli
	HS 8311 – Dráty, pruty, trubky, aj. k pájení, svařování nebo nanášení kovů
Strojírenský průmysl	HS 8438 – Stroje pro přípravu, výrobu potravin nebo nápojů
	HS842951 - Nakladače lopatové čelní
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8453 – Stroje pro přípravu, vyčiňování a zpracování kůží pro výrobu, opravy obuvi aj. výrobků
HS 8421 – Odstředivky, odstředivé ždímačky; stroje k filtrování, čištění kapalin nebo plynů	
HS 8481 – Kohouty, ventily ap. zařízení pro potrubí, kotle, vany aj.	
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Lékařské, zubolékařské nebo zvěrolékařské nástroje a přístroje aj.
	HS 9021 – Ortopedické pomůcky a přístroje, berle, chirurgické pásy aj.
	HS 3003 – Léky neodměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.
	HS 961900 - Hygienické vložky a tampony, dětské pleny a podobné hygienické výrobky, z jakéhokoliv materiálu

Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 – Mléko a smetana, zahuštěné nebo slazené
	HS 0404 – Syrovátka; výrobky sestávající z přírodních složek mléka, též slazené
	HS 0511 – Býčí sperma
	HS 1003 – Ječmen
	HS 1210 – Chmelové šišťice, čerstvé, sušené ap.; lupulin
	HS 1107 – Slad, též pražený
	HS 1109 – Pšeničný lepek, též sušený
	HS 2203 – Pivo ze sladu

5.2 Kalendář akcí

Hlavní proexportní akce v roce 2019

Únor 2019: vědecká delegace z ČR navštívila Brasíliu a státy Bahia a Santa Catarina

Duben 2019: Díky úspěšné prezentaci, kterou uskutečnil ZÚ Brasíliu v dubnu 2019 se posílily kontakty českých firem z oblasti obranné a bezpečnostní zejména o ozbrojenými silami BFR. V jednání je široké spektrum zakázek – od zbraní, přes součásti výzbroje až po různé druhy software a vakcíny pro koně a psy.

Srpen 2019: Projekt ekonomické diplomacie – inomingová mise ze státu Paraná s cílem nákupu technologií pro zemědělství

V roce 2020 byly všechny akce předběžně zrušeny kvůli pandemii COVID-19.

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Chtějí-li se české podniky prosadit v Brazílii, musí k zemi, její kultuře a obchodním zvyklostem, přistupovat s respektem a pokorou. Různorodost a nekonečná pestrost Brazílie se projevuje ve všech oblastech, včetně obchodu a souvisejících služeb. V Brazílii najdeme jak velmi vyspělé oblasti, které snesou plné srovnání s nejrozvinutějšími státy světa, tak i místa, která budí dojem, že zde ekonomický vývoj ustrnul v dobách dávno minulých. Proto je Brazílie zemí, jejíž trh je nutno zpravidla zpracovávat na regionální bázi, vždy s ohledem na reálné podmínky v konkrétním místě.

Podkapitoly:

- 6.1. [Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej](#)
- 6.2. [Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu](#)
- 6.3. [Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku](#)
- 6.4. [Požadavky na propagaci, marketing, reklamu \(využití HSP\), významné veletrhy a výstavy v teritoriu](#)
- 6.5. [Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)
- 6.6. [Trh veřejných zakázek](#)
- 6.7. [Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka](#)
- 6.8. [Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk\(y\), státní svátky, pracovní a prodejní doba](#)
- 6.9. [Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria \(oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince\)](#)
- 6.10. [Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR](#)
- 6.11. [Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU](#)

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Tak jako v případě mnohých jiných vzdálených (a to nejen geograficky) zemí, není ani Brazílie zemí, ve které by se dalo očekávat navázání obchodních kontaktů či realizace obchodních případů pouhým zasláním elektronické nabídky a firemní prezentace vytipovaným firmám z oboru. V případě zájmu o brazilský trh je nutno počítat s určitou počáteční investicí, dlouhodobým úsilím a nutností být často na trhu fyzicky přítomen.

Mezi nejvhodnější způsoby navázání úvodních kontaktů s teritoriem bezesporu patří návštěva specializovaných veletrhů, kterých se v Brazílii, zejména v São Paulo, každoročně konají stovky a jejichž význam mnohdy přesahuje samotnou zemi, protože se jedná o největší akce svého druhu v rámci celého jiho- nebo dokonce latinskoamerického subkontinentu. Osobní účast umožňuje nejen získání základních informací o trhu a případné konkurenci, ale i velmi přínosný kontakt s místní podnikatelskou mentalitou a zvyklostmi.

Vzhledem k tomu, že náklady českých firem na účast na veletrzích v Brazílii nejsou zanedbatelné, mají firmy možnost využít řady nástrojů poskytovaných státními orgány v rámci podpory ekonomické diplomacie při organizaci společných českých oficiálních účastí na oborových mezinárodních veletrzích apod.

Českým podnikům lze kdokoli doporučit konzultace s [ekonomickým úsekem Velvyslanectví ČR v Brasílii](#), [Generálním konzulátem ČR v São Paulo](#) či zahraniční kanceláří agentury [CzechTrade v São Paulo](#). Pokud české firmy rozvíjejí své aktivity v různých regionech Brazílie, mohou je průběžně konzultovat či požádat o asistenci rovněž [honorární konzuláty](#)

[ČR](#) v zemi.

Místní zástupce

Podmínky pro vedení prodejních zástupců na brazilském trhu upravuje zákon č. 4886 z r. 1965 a jeho úprava, zákon č. 8420 z r. 1992. Zákony právně upravují vztah mezi výrobcem a prodejcem a jsou specifické pro místní prostředí. Spolupráce s místním zástupcem je velice rozšířenou formou průniku na trh zejména u zboží, které má větší počet zákazníků. Brazilské podniky (zejména státní) zpravidla vyžadují, aby měl dodavatel místního zástupce, se kterým pak komunikují. Jednacím jazykem je pak výhradně portugálština. Požadavek na místního zástupce se objevuje pravidelně v soutěžních podmínkách, v nabídce musí být doloženo jeho jmenování a oprávnění jednat za dodavatele. Činnost zástupce znalého místních podmínek je velmi důležitá pro doplnění informací o potřebném technickém vybavení, přizpůsobení výrobků brazilským normám a homologačnímu procesu a vysvětlení řady právních, obchodních a technických požadavků vypsaných tendrů. Vzhledem ke komplexnosti a nepřehlednosti legislativy je místní zástupce v některých případech téměř nezbytností pro úspěšné absolvování celního řízení a výpočtu daní souvisejících s dovozem, potažmo konečné prodejní ceny. Mimoto je přítomnost kvalitního zástupce v teritoriu jedním z předpokladů pro získání kvalitních informací o trhu, včetně udržování stálého kontaktu se zákazníky.

Na tomto místě je vhodné zdůraznit, že bez fyzické přítomnosti v Brazílii, bez znalosti jazyka a místního prostředí je vyřízení jakýchkoli formalit a rozvíjení obchodních aktivit v zemi téměř vyloučeno. Zároveň je velice důležité být s místním zástupcem v častém kontaktu.

V souvislosti s uzavřením smlouvy s místním zástupcem je nutné vzít v úvahu místní zvyklosti, podle kterých není žádná dohoda závazná v následujících případech:

jestliže nejsou definovány přesné podmínky

když není vymezena lhůta pro trvání zastoupení

když dodavatel ukončí smlouvu se zástupcem a do šesti měsíců uzavře smlouvu novou

když dodavatel ukončí smlouvu v případě možnosti uzavření smlouvy pro něj výhodnější (snaha o ochranu místních zástupců)

Osobní přítomnost, portugálština

Mezi faktory, které výrazně ovlivňují úspěšnost prodeje, patří kromě ceny, kvality a obalu zejména osobní přítomnost při úvodních jednáních a schopnost vést jednání v portugalské (přímo a nebo s tlumočnickem). Pokud není možno jednat v portugalské, doporučuje se spíše angličtina před španělštinou, nicméně vše záleží na předchozí dohodě obou stran.

Brazilští partneři mají potřebu časté komunikace, které je vhodné vyhovět. Kulturní zvyklosti velí udržovat i občasná neformální setkání. Jestliže intenzivní kontakt ze strany zahraničních firem není, mohou si to brazilští partneři vysvětlovat jako nedostatek zájmu.

V každém případě lze před zahájením jednání s brazilskými partnery doporučit seznámení se s obchodními zvyklostmi v Brazílii. Mnoho užitečných informací v tomto směru je volně k dispozici [na internetu](#).

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Charakteristickým znakem exportu do Brazílie je ne vždy zcela jednoduchá celní procedura, kterou musí jménem dovozce ze zákona vykonávat celní deklarant (despachante aduaneiro) s licenci. Celní procedura je v porovnání s ostatními zeměmi, kde se odbavení počítá na hodiny, kalkulována v mnohem delších časových jednotkách, přičemž v případě, že dovozce není schopen dodat všechny požadované dokumenty, se může protáhnout i na mnoho týdnů. Zároveň náklady na celní a přístavní poplatky jsou až o 50 % vyšší, než je ve světě obvyklé a v případě kontejnerů jsou dokonce násobkem nákladů v evropských přístavech. Náklady na jiný druh přepravy zboží jsou však ještě vyšší, ať už se jedná o dopravu silniční či leteckou. Dovozy podléhají celnímu režimu, který je dán celním sazebníkem integračního seskupení Mercosul – [Tarifa Externa Comum \(TEC\)](#).

Proklamovanou snahou administrativy je cla postupně snižovat, nicméně realitou zůstává existence značného celního rozpětí; některé druhy zboží podléhají poplatkům až 85 %. Například při dovozu strojírenských výrobků do státu São Paulo činí běžné dovozní clo 18 %, které se navyšuje o dalších 5 % daně z průmyslových výrobků. Pokud by se však jednalo o dovoz např. krátkých zbraní nebo loveckých pušek, je tato celní sazba 21,5% a navazující daň z průmyslových výrobků 45 %. V některých případech se tak zboží z dovozu vlivem cel, daní a dalších poplatků prodáží až čtyřnásobně v porovnání s cenou na bázi FOB.

Základní daňové zatížení při dovozu do BFR

Za hlavní dovozní daně a poplatky lze považovat následující:

Daň z dovozu - Imposto de Importação (II) - Jedná se o dovozní clo (federální daň), které se většinou pohybuje v rozmezí od 0 do 20 %. Klasifikace zboží a celní tarify jsou uvedeny ve společném celním sazebníku TEC.

Daň z průmyslových výrobků - Imposto sobre Produtos Industrializados (IPI) - Jedná se o federální spotřební daň vybíranou z hodnoty výrobků z domácí produkce a za průmyslové výrobky dovážené nebo vyvážené nebo pocházející ze zóny volného obchodu. Její sazby nejsou pevné, diferenciací je odlišná podle důležitosti a potřeby výrobku na brazilském trhu.

Běžná výše daně se pohybuje mezi 0 až 20 %, ale může dosáhnout až 35 %. Některé typy výrobků jsou zatíženy nulovou daní (např. potraviny), zatímco nejvyšší sazba je uvedena v současnosti u dovážených tabákových výrobků (330 %). Aktuální sazby IPI jsou k dispozici ke stažení [zde](#).

Daň z oběhu průmyslového zboží - Imposto sobre Circulação de Mercadorias e Serviços (ICMS) - Jde o daň z oběhu průmyslového zboží a z poskytování služeb (telekomunikací, meziměstské dopravy a dopravy mezi státy federace). Daň ve výši 7 – 18 % vybírají jednotlivé státy federace na základě federálního zákona, přičemž sazba se liší stát od státu.

Dále se při tvorbě prodejních cen musí brát v úvahu tyto „sociální“ příspěvky (daně):

Program sociální integrace: PIS/PASEP - Programa de Integração Social – výpočet 1,65 % z hodnoty CIF+II+IPI+ICMS

Sociální finanční příspěvek: COFINS - Contribuição Financeira Social – výpočet 7,6 % z hodnoty CIF+II+IPI+ICMS

Obě tyto položky se odepisují z příjmové daně. Výběr příspěvků směřuje ze zákona do oblasti zdravotnictví, poskytování sociální péče a služeb apod.

Dovozní a vývozní transakce podléhají v Brazílii kontrole Komory zahraničního obchodu (Secretaria de Comércio Exterior, SECEX), agentury Ministerstva rozvoje, průmyslu a zahraničního obchodu (MDIC). Brazilští vývozci a dovozci se musejí u SECEX registrovat. U zboží, které nepodléhá zvláštním restrikcím, se dovozci mohou přímo spojit s elektronickým systémem řízení obchodu, Siscomex. Dále, jak již bylo uvedeno v kapitole č. 3, musí být dovozní subjekt zaregistrován jako dovozní organizace, tj. musí mít brazilskou dovozní licenci, tzv. RADAR.

Brazilské úřady však mohou zavést celou řadu dalších pravidel, dovozních licencí a anti-dumpingových opatření. Mnohé dovozní položky tak nespádají jen pod automatický licenční systém Siscomex, ale vyžadují předchozí povolení a/nebo též inspekce. V současnosti zhruba 40 % všech dovozních položek vyžaduje dovozní licence. Mezi takové zboží patří např. výrobky živočišného původu, ropné výrobky, plyn, lidská krev a výrobky z ní, léčiva, zbraně a munice, jaderný materiál, petrochemický materiál, herbicidy, pesticidy. K získání licencí a certifikátů pro takové zboží je nutno se obrátit na příslušné úřady, kterými jsou: Ministerstvo zemědělství (MAPA), Brazilský ústav životního prostředí a přírodních obnovitelných zdrojů (IBAMA), Národní úřad pro sanitární dohled (ANVISA), Národní ropná agentura (ANP), Ministerstvo rozvoje, průmyslu a zahraničního obchodu (MDIC) aj.

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Zřizování kanceláří, reprezentací a společných podniků se řídí brazilským právem pro zahraniční investice (zákony č. 4131 z r. 1962, č. 55762 z r. 1965 a č. 8383 z r. 1991). V Obchodním zákoníku je definováno několik forem společných podniků a smíšených společností, ve kterých může účast zahraničního kapitálu dosáhnout výše 100 %. Omezení v tomto případě zákon prakticky nezná, ale ve skutečnosti je každý takový záměr velmi pečlivě sledován a při plánované rozsáhlejší investici je vhodné projednat projekt s vedením více států federace, které jsou mnohdy připraveny nabídnout značné

úlevy v rámci podpory investic v dotčeném regionu.

Při zřizování společného podniku se jedná nejčastěji o založení:

společnosti s ručením omezeným (Limitada - Ltda.)

akciové společnosti (Sociedade Anônima – S.A.)

veřejné obchodní společnosti (Sociedade em Nome Coletivo)

komanditní společnosti (Sociedade em Contade Participação)

konsorcia (Consórcio)

V každém z těchto případů se doporučuje použít k založení společnosti služeb místních právních kanceláří nebo samostatných právníků, kteří mají přehled o specifikách místního trhu a mohou českým firmám poradit. V případě potřeby může vhodnou advokátní kancelář doporučit Velvyslanectví ČR v Brasílii či Generální konzulát ČR v São Paulo.

Využít lze i další kvalitní zdroje informací:

[Doing Business 2018 - Brazil \(World Bank Group\)](#)

[Brazilian Official Guide on Investment Opportunities](#)

Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

V zájmu rozvoje domácí ekonomiky brazilská vláda trvale usiluje o vytváření příznivého podnikatelského klimatu s cílem zainteresování zahraničních investorů; brazilské právo je v tomto směru vůči zahraničním subjektům relativně vstřícné. Zahraniční kapitál je v Brazílii legislativně upraven zákonem č. 4131 z r. 1962 a dále zákonem č. 8383 z r. 1991. Zahraničním majetkem se rozumí hodnota uložená ve zboží, ochranné známce, patentu, strojním vybavení a technologii pro výrobu zboží nebo poskytování služeb, které vstoupily na území Brazílie bez počátečního poplatku ze zahraniční směny, stejně tak jako fondy určené k financování ekonomických aktivit spravované jako majetek náležející jednotlivcům nebo společnostem, které mají sídlo svého podnikání registrováno v zahraničí.

Pokud jde o státní podporu investic, nabízí federální vláda výhody podnikům, které mají zájem usadit se v méně rozvinuté severovýchodní oblasti země. Daňové výhody pak platí po dobu deseti let. Do stejných projektů mohou podniky

investovat i prostředky, které by jinak odvedly státu jako daň z příjmu. Další výhodou je možnost reinvestice až 40 % vykázaného zisku bez daňového zatížení.

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Základ úspěchu podnikatelských aktivit na brazilském trhu spočívá v připravenosti a porozumění místnímu obchodnímu prostředí se všemi jeho specifiky.

Propagace a reklama

Zejména v počáteční fázi pronikání na brazilský trh lze českým firmám doporučit účast na některé z akcí podpořené z prostředků na podporu [ekonomické diplomacie](#). V praxi může jít o účast na českém stánku na některém mezinárodním veletrhu, firemní prezentace v teritoriu, účast na podnikatelské misi apod. V této souvislosti je doporučeno disponovat vhodnými katalogy připravenými pro výstavy a veletrhy, s úvodní částí věnovanou historii společnosti a závěrečnou pasáží věnovanou mezinárodním referencím. Katalogy se doporučuje vypracovat pokud možno v portugalské, případně v angličtině. Španělština není doporučována z toho důvodu, že u brazilských partnerů vyvolává dojem neexkluzivity a zaměnitelnosti s ostatními trhy Latinské Ameriky.

Reklama v médiích není s ohledem na velikost trhu a finanční možnosti českých podniků nejvhodnějším propagačním kanálem.

V Brazílii, stejně jako v mnoha jiných zemích, je stále více populární reklama na internetu, včetně aktivního působení inzerentů na sociálních sítích. Zásadní roli přitom hrají mobilní zařízení (zejména telefony), neboť se v mnoha případech jedná o jediné přístroje, kterými se Brazilci připojují k internetu a na sociální síť (nevládní PC či notebooky).

Branding produktu a strategie uvedení výrobku na trh

Značka je pro brazilského spotřebitele významným rozhodovacím faktorem, zvláště s rychle rostoucí střední třídou (přes 100 miliónů spotřebitelů). Většina studií se shoduje, že přenesení „hotové značky“ v případě Brazílie nikdy příliš nefungovalo. Výrobek by proto měl v oblasti brandingů a při uvedení na trh získat „brazilskou příchutí“. Osvědčeným receptem je tradice známých značek obohacená o místní inovaci – tedy zohlednění brazilských vlastností jako je rodinný život, štěstí, brazilská příroda či topografie, optimismus nebo pocit hrdosti na to být Brazilcem. Je však nutno dávat pozor na v zahraničí vžitá stereotypy o Brazílii ("země fotbalu, karnevalu a kávy"), které mohou při nevhodném marketingovém zpracování působit spíše kontraproduktivně.

Mediální trh v Brazílii je značně konzervativní. Při zadávání inzerce je nutno spoléhat na reklamní agentury. Největší mediální skupina Globo kontroluje asi 75% reklamního trhu. Velkoplošná venkovní inzerce je značně regulována,

---

v některých státech federace i zakázána.

Při uvádění výrobku na trh je nutno počítat s velkými rozdíly mezi jednotlivými brazilskými regiony, kdy každý má zpravidla značně odlišný socio-ekonomický i kulturní profil. Například pro prodej výrobku/služby je nutno aplikovat jinou strategii v kosmopolitním São Paulo (k dispozici násobně více druhů a množství médií, možnost použít např. zahraniční hudbu/globální prvky atd.) než na Severu či Severovýchodě země, kde může být klíčem k úspěchu identifikace nejvýznamnější lokální rozhlasové stanice.

Hlavní doporučení:

při vytváření brandingů a marketingové strategie vzít v úvahu velikost teritoria (složitě distribuční kanály), jazykovou bariéru, kulturní rozdíly a obtížnou tvorbu cen

využívat digitální média a mobilní technologie

zvážit propojení s brazilskou realitou, využít události spojených s Brazílií

nezapomínat na rozdíl mezi jednotlivými regiony a spolupracovat s místními partnery (ať už agenturami či jednotlivci); pouhé přenesení českého, německého či jiného v zahraničí úspěšného modelu nebude v Brazílii zpravidla fungovat

zvážit spolupráci s již etablovanými značkami tam, kde je to možné

využít zkušeností jiných českých firem přítomných na brazilském trhu

Významné veletrhy a výstavy konané v Brazílii

Níže jsou uvedeny nejvýznamnější veletrhy dle jednotlivých sektorů.

Zemědělství

AGRISHOW, Mezinárodní veletrh zemědělské technologie

Ribeirao Preto, SP, www.agrishow.com.br

PET SOUTH AMERICA, Mezinárodní veletrh domácích zvířat a zvěrolékařství

São Paulo, SP, www.nm-brasil.com.br

Potravinářství

EXPOVINIS BRASIL, Mezinárodní veletrh vína

São Paulo, SP, www.exponor.com.br

Krása & kosmetika

BEAUTY FAIR, Latinsko-americký veletrh kosmetiky

São Paulo, SP, www.beautyfair.com.br

Hračky & hobby

FEIARTE – EDICAO PARANÁ, Mezinárodní veletrh řemeslných výrobků

Curitiba, PR, www.feiartepr.com.br

Obranné a bezpečnostní technologie

LAAD – Latin America Defence and Security, největší veletrh obranných a bezpečnostních technologií v Latinské Americe

Rio de Janeiro, RJ, www.laadexpo.com

Hoteliérství

EQUIPOTEL, Mezinárodní veletrh s produkty pro hotely, byty a restaurace

São Paulo, SP, www.equipotel.com.br

Strojírenství

Mecânica, Mezinárodní strojírenský veletrh

São Paulo, SP, www.mecanica.com.br

Sklářství

GLASS SOUTH AMERICA, Mezinárodní veletrh sklářského průmyslu

São Paulo, SP, www.nm-brasil.com.br

Stavebnictví

FEICON BATIMAT, Mezinárodní veletrh stavebního průmyslu

São Paulo, SP, www.feicon.com.br

EXPOLUX, Mezinárodní veletrh osvětlení

São Paulo, SP, www.expolux.com.br

Zdravotnictví, farmacie

HOSPITALAR, Mezinárodní veletrh produktů, vybavení, služeb a technologií pro nemocnice, laboratoře a lékárny

São Paulo, SP, www.hospitalar.com.br

FCE PHARMA, Mezinárodní výstava technologií pro farmaceutický průmysl

São Paulo, SP, www.nm-brasil.com.br

Životní prostředí

FIMAI, Mezinárodní veletrh životního prostředí a udržitelnosti

São Paulo, SP, www.fimai.com.br

AMBIENTAL EXPO, Mezinárodní veletrh vybavení a řešení pro životní prostředí

São Paulo, SP, www.ambientalexpo.com.br

Móda, textilní průmysl

COUROMODA, Mezinárodní festival obuvi, sportovních potřeb a kožených výrobků

São Paulo, SP, www.couromoda.com.br FRANCAL, Mezinárodní festival módy, obuvi a doplňků

São Paulo, SP, www.feirafrancal.com.br

Nábytek, dekorace, potřeby pro domácnost

HOUSE & GIFT FAIR SOUTH AMERICA, Mezinárodní veletrh potřeb pro domácnost

São Paulo, SP, www.grafitefeiras.com.br

Autosoučástky

AUTOMECPESADOS & COMERCIAIS, Mezinárodní veletrh autodílů, vybavení a technologií v automobilovém průmyslu

São Paulo, SP, www.automecpesados.com.br

PNEUSHOW – RECAUFAIR, Mezinárodní veletrh pneumatik a příslušenství

São Paulo, SP, www.pneushow.com.br

Přehled o veletrzích a výstavách konaných v Brazílii včetně odkazů na webové stránky pořadajících veletržních správ či samotných veletrhů lze získat na stránkách [Svazu brazilských vystavovatelů](#).

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Brazílie je členem WIPO, signatářem dohody TRIPS a její systém ochrany práv duševního a průmyslového vlastnictví lze považovat za standardní. Přesto však je v této oblasti standardním úkazem porušování domácí legislativy i mezinárodních závazků země. Velmi rozšířený je prodej a užívání nelegálního software a nelegální prodej hudebních nahrávek a filmů, jejichž nabídka bývá na všech větších trzích nebývale široká. Dochází také k mnoha případům falšování světových oděvních značek.

V souvislosti s ochranou práv duševního vlastnictví nebyly v posledních letech zaznamenány žádné oficiální stížnosti českých subjektů, které by odrážely poškození jejich zájmů.

6.6 Trh veřejných zakázek

Ústava v článku 37, odstavec XXI, řeší režim zadávání veřejných zakázek ustanovením, podle kterého veškeré práce, služby, nákupy a prodeje státu, jeho institucí a jejich poboček (na federální, státní nebo místní úrovni) musí být provedeny formou veřejné soutěže za podmínek, které budou pro všechny přihlášené strany rovnocenné. Každý kontrakt musí také obsahovat způsob platby v takové formě, jak to bylo v návrhu přihlášené strany uvedeno. K provádění tohoto ustanovení

ústavy byl r. 1993 schválen federální zákon č. 8666 o provádění veřejných soutěží, který dále rozvádí všeobecné podmínky soutěží, jejich kategorie, vedení, rozhodování a uzavření kontraktu s vítězem soutěže. Pro přihlášení se do soutěže je vhodné využívat místních zástupců, kteří mají o podmínkách soutěží detailní znalost.

Podmínky k registraci společností, které mají zájem se zúčastnit výběrových řízení pravidelně vyhlášených městy a státy federace, jsou uváděny v oficiálních denících těchto států. Tendry se mohou často častnit pouze brazilské právní subjekty. Z pohledu ČR tuto podmínku splňuje řada společností, které jsou již etablovány v Brazílii (viz kapitola 4.4).

Tendry vypisované státními podniky a institucemi bývají z obchodního hlediska velice atraktivní. Jedná se mnohdy o dodávky zboží jak pro civilní sektor, tak pro záchranné, represivní a ochranné složky měst nebo jednotlivých států. Veřejné zakázky jsou publikovány na webových stránkách vlád jednotlivých států (např. stát [Rio de Janeiro](#), stát [São Paulo](#) apod.), či federálních ministerstev (např. [ministerstvo dopravy](#), [ministerstvo zemědělství](#) apod.), případně příslušných státních agentur (např. [ANEEL](#) - národní agentura pro elektrickou energii). Příslušné informace jsou zpravidla v subkapitolách licitações - soutěže, popř. obras públicas - veřejné práce.

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Zákon o státní arbitráži z r. 1992 reguluje způsob urovnávání obchodních sporů a současně vysvětluje přístup soudu k právním rozhodnutím o arbitráži vydaným v zahraničí. Domácí arbitrážní spory se navíc ještě řídí Občanským zákoníkem. Přesto není zvykem k tomuto způsobu narovnání používat brazilské soudy, a to zejména proto, že arbitrážní rozhodnutí se týká pouze prokázaných škod a druhá strana nemá možnost reklamovat např. nedodržení závazků. Doporučuje se proto zahrnout do obchodní smlouvy ustanovení o řešení případného sporu u mezinárodních soudních dvorů nebo u soudní instance v třetí zemi.

Obecně lze konstatovat, že soudní spory vedené před brazilskými soudy jsou velice zdlouhavé; není výjimkou, že prvoinstanční rozsudek je vydán např. i 10 let po podání žaloby.

Kromě obvyklých rizik je nutno vzít v úvahu specifické podmínky Brazílie, zejména její rozlohu a rozdílnou úroveň industrializace jednotlivých států federace. Vyplatí se počítat se značným úrokovým zatížením, je nutno sledovat pohyb směnného kurzu domácí měny apod. Z pohledu zahraničního podnikatelského subjektu je jedním z největších problémů množství, komplexnost a nepřehlednost legislativy upravující dílčí problematiku. Stav nezaměstnanosti, úroveň vzdělání, odbornost pracovníků a schopnost komunikace převážně pouze v portugalské jazyce jsou další významné, často limitující faktory.

Dlouhé platební lhůty, postupné splátky a trvalý dohled Centrální banky, která dohlíží na mnohé operace, patří mezi faktory, které mnohým exportérům a importérům ztěžují přístup na brazilský trh. Vzhledem k časté neznalosti místního prostředí je doporučováno zajištění platby akreditivem, což je však mnohdy velmi nákladné, zvláště při dlouhých platebních lhůtách.

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Čeští podnikatelé se mohou v Brazílii setkat s celou řadou zvláštností, které vyplývají z odlišných kulturně-sociálních podmínek a obchodních zvyklostí. Oficiálním jazykem Brazílie je portugalština, která je v obchodních jednáních jednoznačně upřednostňována, přestože někteří obchodníci částečně ovládají i angličtinu, případně španělštinu. Drobné chyby jsou tolerantně přehlíženy a oceňuje se snaha učit se portugalštině. Při jednáních na vyšší úrovni je však doporučeno využít služeb tlumočnicka. V hlavním městě Brasílii je vzhledem ke koncentraci orgánů státní správy nejužívanějším druhým jazykem angličtina, v některých částech států na jihu země (São Paulo, Paraná, Santa Catarina, Rio Grande do Sul) je v možné se domluvit německy a v příhraničních oblastech je běžná znalost španělštiny.

Zvýšený důraz by měl být kladen na přípravu rozhovoru s obchodním partnerem, která může do jisté míry předurčit úspěch či neúspěch vlastního obchodního jednání. Velmi příznivě působí, pokud je alespoň část propagační dokumentace připravena v portugalštině. Pokud je nutno zvolit jiný jazyk, rozhodně působí lépe angličtina, než případné použití španělské verze materiálů. Na předem domluvenou schůzku je vhodné dostavit se včas, i když se většinou toleruje pozdější příchod o 10 až 15 minut.

Pro obchodní jednání je vhodný oblek a společenská košile (na nižší úrovni i s krátkým rukávem) s kravatou, její používání však postupně ustupuje. V oblasti Amazonie je košile s krátkým rukávem běžná i bez saka a vázanky.

Obchodního partnera je obvyklé oslovovat křestním jménem, případně s doplněním funkce, kterou zastává. Je to dáno tím, že příjmení jsou mnohočetná a častokrát obtížně vyslovitelná. Pokud jednání není příliš formální, není neobvyklé, že Brazilci přecházejí do specifické formy tykání (tvar „você“), mnohdy záleží na věku, povaze či původu obchodního partnera. Po úvodním představení dochází k výměně vizitek. Akademické a vědecké tituly se na vizitkách zpravidla nepoužívají.

Samotná jednání jsou vedena spíše zdrženlivě, Brazilci upřednostňují dlouhodobé kontakty. Postup jednání je více založen na osobním kontaktu a může se tak jevit poněkud pomalejší, než je tomu například v případě jednání s partnery evropskými. K jednání je mnohdy přístupováno zdánlivě lehkovážně, což však nepředstavuje lenost či nezájem. Nezbytnou vlastností českého obchodníka tak musí být trpělivost, protože Brazilci zpravidla nejsou nakloněni rychlému rozhodování, čímž se jednání prodlužují. Kontrakty je nutno formulovat co nejpodrobněji a vždy písemně, na ústní dohody nelze spoléhat.

Jedním z předpokladů úspěchu na brazilském trhu je respektování skutečnosti, že Brazilci rádi řeší obchodní otázky během posezení u pracovního oběda či večere, svou roli tedy hraje také etiketa. Jednání spojené s dobrým jídlem a pitím

obvykle probíhají ve velmi uvolněné atmosféře. Pozvání do rodiny nebývá, zejména na počátku, příliš obvyklé; pokud k němu dojde, jedná se o projev zvláštních sympatií a důvěry. V takovém případě je nanejvýš vhodné přinést malou pozornost pro hostitele.

Vzhledem k relativně volné pracovní době lze doporučit jako nejvhodnější hodinu pro obchodní schůzku interval mezi desátou hodinou dopolední a polednem, případně odpoledne po patnácté hodině. V této souvislosti je při plánování obchodní cesty vhodné si ověřit, zda na daný termín nepřipadá nějaký celostátní či místní svátek. Zcela nevhodnou dobou pro obchodní cesty je období kolem Vánoc, Nového roku, Karnevalu (ten se koná po dobu čtyř nocí a tří dnů před Popeleční středou) a Velikonoc (slaví se Velký pátek a Boží hod velikonoční). Vzhledem k období prázdnin a dovolených mezi Novým rokem a Karnevalem lze jen doporučit zohlednění této skutečnosti při plánování obchodních cest do Brazílie.

Důležitým faktorem, se kterým se český podnikatel může při snaze o průnik na brazilský trh setkat, je korupce, která v závislosti na povaze obchodního případu, místním partnerovi a regionu může nabýt mnoha různých forem.

Brazílie je velkým, dynamicky se rozvíjejícím a nenasyceným trhem, který skýtá mnoho exportních příležitostí. Otázka jejich využití je ovšem složitější záležitostí, protože hodně záleží na schopnostech a možnostech jednotlivých firem přizpůsobit se brazilskému trhu, jeho potřebám, odlišnostem brazilského obchodně-podnikatelského prostředí, které je do značné míry nutí přizpůsobit svou exportní strategii a rozhodování. Velmi důležitým faktorem, spíše však podmínkou, je přímý kontakt s brazilským trhem, protože bez osobního kontaktu s brazilskými obchodními partnery je téměř nemožné udržet efektivní, dlouhodobé a dynamicky se vyvíjející obchodní vztahy.

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Ministerstvo zahraničních věcí ČR doporučuje českým občanům, aby si před cestou ověřili u zastupitelského úřadu navštěvovaného státu, zda se podmínky pro vstup a pobyt nezměnily.

Od roku 2005 je v platnosti bilaterální dohoda mezi ČR a Brazílií o částečném zrušení vízové povinnosti. Na jejím základě mohou držitelé českých cestovních pasů vstupovat na území Brazílie a přechodně zde pobývat po dobu do 90 dnů, nebude-li účelem jejich pobytu výkon výdělečné činnosti. Pro držitele diplomatických a služebních pasů ČR byla vízová povinnost zrušena již v r. 1991.

Pro vstup do země brazilské orgány vyžadují platnost cestovního dokladu minimálně šest měsíců, v některých případech mohou dále požadovat předložení zpáteční letenky, prokázání dostatečných finančních prostředků (kreditní karta, výpis z účtu), platné cestovní pojištění, hotelovou rezervaci apod. Brazilské orgány u cestujících příjíždějících z evropských zemí nevyžadují mezinárodní očkovací průkaz. Mohou jej však požadovat u cestujících, kteří do země příjíždějí ze sousedních latinskoamerických zemí amazonské oblasti. Při cestách do oblasti Amazonky a vnitrozemí je rozhodně doporučeno očkování proti žluté zimnici. Čeští lékaři dále doporučují očkování proti hepatitidě (žloutence) typu A a B. Běžní návštěvníci Brazílie se však mohou setkat i v městských aglomeracích s tropickými onemocněními přenášených komáry, proti kterým neexistuje očkování (horečka dengue, zika, chicungunya). Tato situace panuje zejména v letních měsících, což v brazilských podmínkách představuje období prosinec až březen.

V Brazílii neexistují omezení dovozu peněz, nicméně je nutno deklarovat částky přesahující 10 000 BRL. Pokud jde o celní předpisy ohledně dováženého zboží osobní potřeby, každý cestovatel musí deklarovat pouze předměty, které nejsou pro osobní potřebu, v hodnotě vyšší než 500 USD. Ilegální vývoz rostlin a živočichů z Brazílie je přísně trestán.

Brazílie je země s relativně vysokou úrovní kriminality, která je soustředěna zejména do městských aglomerací a zde především do chudinských čtvrtí, tzv. favel. Cizinec je svým vzhledem a vystupováním lehce odlišitelný od místního obyvatelstva a stává se snadným terčem pouliční kriminality. Doporučuje se proto ponechávat cestovní doklad v hotelu a v ulicích měst se pohybovat pouze s jeho kopií a omezeným množstvím finančních prostředků. V případě loupežného přepadení se doporučuje zachovat klid a neklást jakýkoliv odpor.

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Zaměstnávání občanů ČR je možné, pokud český státní příslušník obdrží od brazilského Ministerstva práce - [Ministério de Trabalho](#) - přechodné nebo trvalé pracovní povolení, které je zároveň podmínkou pro udělení přechodného nebo trvalého pobytu. K obstarání takového povolení je vhodné využít služeb místního zprostředkovatele (despachante). Pro informace ohledně požadavků a dalších podmínek řízení při podání žádosti o vízum či povolení k pobytu za účelem zaměstnání na území Brazílie je třeba kontaktovat [Velvyslanectví Brazílské federativní republiky v Praze](#).

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Naprosto nutnou podmínkou při cestách do Brazílie je předchozí sjednání kvalitního cestovního zdravotního pojištění s dostatečnými limity.

V případě nutnosti lékařského ošetření nelze doporučit využití státních zdravotnických zařízení. Soukromá zdravotnická zařízení ve větších městech jsou na dobré profesionální a hygienické úrovni. Pacient je zpravidla povinen zaplatit toto ošetření bezprostředně na místě a následně žádat refundaci u pojišťovny, u které si sjednal zdravotní pojištění pro cesty a pobyt v zahraničí. Soukromé nemocnice požadují při hospitalizaci záruku zaplacení (např. předložení mezinárodní platební karty nebo složení peněžní hotovosti).

7. Kontakty

V Brazílii má Česká republika velvyslanectví v Brasílii, Generální konzulát v Sao Paulu a 7 honorárních konzulátů.

Podkapitoly:

- 7.1. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 7.2. Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)
- 7.3. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchrana, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)
- 7.4. Internetové informační zdroje

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví ČR v Brasílii

Embaixada da República Tcheca
SES 805, Lote 21A
Asa Sul
CEP 70200-901
Brasília - DF, Brasil
Tel.: (+55 61) 3242 7785 / 3242 7905
Konzulární pohotovost pro případy nouze (mobil): (+55 61) 99162 6560
E-mail: brasilia@embassy.mzv.cz
Web: www.mzv.cz/brasilia

Diplomatická působnost pro celé území Brazílské federativní republiky. Konzulárně zpracovává brazilské státy: Alagoas, Amapá, Amazonas, Bahia, Ceará, Distrito Federal, Maranhão, Mato Grosso, Pará, Pernambuco, Paraíba, Piauí, Rio Grande do Norte, Rondônia, Roraima, Sergipe a Tocantins.

Generální konzulát ČR v São Paulo

Consulado Geral da República Tcheca
Av. Morumbi, 635, Jardim Guedalla
CEP 05607-000
São Paulo - SP, Brasil
Tel.: (+ 55 11) 3031 1729 / 30318997, 3814 3728
Konzulární pohotovost pro případy nouze (mobil): (+55 11) 98473 2905
E-mail: saopaulo@embassy.mzv.cz
Web: www.mzv.cz/saopaulo

Konzulární působnost pro brazilské státy: Espírito Santo, Minas Gerais, São Paulo, Paraná, Santa Catarina, Rio de Janeiro, Rio Grande do Sul, Mato Grosso do Sul.

HONORÁRNÍ KONZULÁTY

HK Rio de Janeiro

honorární konzulka: Diamantine Sobotka

Shopping Cassino Atlântico
Av. Atlântica 4240 - Lj. 215A
Copacabana
CEP 22070-002
Rio de Janeiro – RJ, Brasil
Tel.: +55 21 3344 4488
Fax: +55 21 2267 8698
E-mail: rio@honorary.mzv.cz

HK Recife

honorární konzul: Jiří Jodas
PragoTec
Avenida Eng. Domingos Ferreira 2391
Empresarial San Marino, 10 andar
Boa Viagem
CEP - 51020-031
Recife – PE, Brasil
Tel.: +55 81 3327 7033
Fax: +55 81 3327 6945
E-mail: recife@honorary.mzv.cz

HK Salvador

honorární konzul: Géza László Urményi
Adresa: Rua Sol Nascente 43, Sala701,
Garibaldi, Ed. Vitraux, CEP 41940-457
Salvador – BA, Brasil
Tel./Fax: +55 71 3565 9499
E-mail: salvador@honorary.mzv.cz

HK Fortaleza

honorární konzul: Ricardo Viana
Adresa: Av. Santos Dumont, 2828 - Sala 1807/1808, Aldeota
CEP 60150-161
Fortaleza – CE, Brasil
Tel./Fax: +55 85 3311 8383
E-mail: fortaleza@honorary.mzv.cz

HK Vitória

Honorární konzulát byl dočasně uzavřen

HK Porto Alegre

honorární konzul: Fernando Lorenz Azevedo
Rua Dr. Alcides Cruz, 126 – 3º
CEP: 90630160
Porto Alegre – RS, Brasil
tel: +55 51 3378 5027
E-mail: portoalegre@honorary.mzv.cz

HK Belo Horizonte

honorární konzul: Luiz Augusto Guadalupe
Rua da Bahia, 2140 – Lourdes
CEP: 30160-012
Belo Horizonte – MG, Brasil
tel: +55 31 3330 3604
E-mail: belohorizonte@honorary.mzv.cz

HK Blumenau

Honorární konzulát byl dočasně uzavřen

HK Batayporã

Honorární konzul: Evandro Trachta
Rua Jair Abranches Mella, 1079
CEP 79760-000
Batayporã – MS, Brasil
Tel: +55 67 3114 1207 / 3443 2555
Email: bataypora@honorary.mzv.cz

HK Curitiba

Honorární konzulát byl dočasně uzavřen

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Teritoriální odbor na MZV ČR

Odbor amerických států (AMER), Ministerstvo zahraničních věcí ČR

Loretánské náměstí 5, Praha 1, 118 00

Tel.: 22418 1111

Teritoriální odbor MPO ČR

Odbor zahraničně ekonomických politik II

Politických vězňů 20, Praha 1, 112 49

Tel.: 22485 1111

CzechTrade São Paulo

Vedoucí kanceláře: Miroslav Mandáček

Tel.: (+55 11) 9 9366-4112

miroslav.mandak@czechtrade.cz

www.czechtrade.com.br

CzechTourism (zahraniční kancelář pro Latinskou Ameriku)

Oficina de Turismo de la República Checa - CzechTourism

Vedoucí kanceláře: Petr Lutter

Ejercito Nacional 505, of. 402

Colonia Granada

11520 Mexico D.F., Mexico

Tel.: (+52) 5555 45 8000

E-mail: mexico@czechtourism.com

CzechTourism (smluvní zástupce pro Brazílii)

Autoridade do Turismo Tcheco

Vedoucí kanceláře: Luiz Fernando Destro

Athos de Comunicação

Rua Araújo 165, Conjunto 30
CEP 01220-020
São Paulo - SP, Brasil
Tel./Fax: (+55 11) 3156 8288
E-mail: saopaulo@czechtourism.com

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

Záchranka (Pronto-Socorro) 192

Hasiči (Bombeiros) 193

Pořádková policie (Polícia Militar) 190

Federální policie (Polícia Federal) 194

Kriminální policie (Polícia Civil) 197

7.4 Internetové informační zdroje

Vláda a instituce

Prezidentský palác - www.planalto.gov.br

Ministerstvo zahraničních věcí - www.mre.gov.br

Ministerstvo financí - www.fazenda.gov.br

Ministerstvo rozvoje, průmyslu a obchodu - www.mdic.gov.br

Brazilský institut geografie a ekonomie (statistický úřad) - www.ibge.gov.br

Centrální banka - www.bcb.gov.br

Generální ředitelství cel - www.aduaneiras.com.br

Národní konfederace průmyslu - www.cni.org.br

Národní konfederace obchodu - www.cnc.com.br

Brazilský svaz vystavovatelů - www.ubrafe.org.br

Svaz obchodu státu São Paulo - www.acsp.com.br

Svaz průmyslu státu São Paulo - www.fiesp.com.br

Svaz průmyslu státu Rio de Janeiro - www.firjan.org.br

Vybraná média

O Globo (deník největší mediální skupiny Globo, Rio de Janeiro) - <https://oglobo.globo.com/>

Folha de São Paulo (největší deník v São Paulo) - <http://www.folha.uol.com.br/>

Valor Econômico (nejvýznamnější hospodářský deník) - <http://www.valor.com.br/>